

VYSOKÁ ŠKOLA KREATIVNÍ
KOMUNIKACE

Katedra literární tvorby

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Obraz společnosti v díle Charlotte Brontë /
Spolek

2024

Emílie Živčáková

**VYSOKÁ ŠKOLA KREATIVNÍ
KOMUNIKACE**

Katedra literární tvorby

Literární tvorba

**Obraz společnosti v díle Charlotte
Brontë / Spolek**

Praktická část: Spolek

Teoretická část: Obraz společnosti v díle Charlotte
Brontë

Autor: Emílie Živčáková

Vedoucí práce: Dr. Zuzana Říhová, Ph.D.

2024

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci zpracovala samostatně a že jsem uvedla všechny použité prameny a literaturu, ze kterých jsem čerpala. Stvrzuji, že všechny odevzdané výtisky mé bakalářské práce se shodují s elektronickou verzí v informačním systému VŠKK a souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna veřejnosti pro účely studia a výzkumu.

V Hartmanicích dne 12.4.2024

Podpis autora:

Poděkování

Touto cestou bych chtěla poděkovat vedoucí mé práce Dr. Zuzaně Říhové, Ph.D. za poskytnutí odborného pohledu a odborné vedení. Zároveň přidala podnětné poznámky k praktické i teoretické části, za které jsem velmi vděčná. Bez těchto připomínek by tato práce mohla být jeden velký chaos.

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá viktoriánskou společností a jejím kontextem a vlivem na dílo *Jana Eyrová* od Charlotte Brontë. Jedná se o bádání, v jaké míře se viktoriánský kontext v díle prolíná a jaký vliv měl na dílo jako takové. Práce sleduje společné prvky viktoriánské společnosti, které byly pro dobovou společnost stěžejní a jakým způsobem jsou zobrazeny v díle.

Bakalářská práce se skládá ze tří kapitol, kterými jsou viktoriánský kontext, *Jana Eyrová* a společenský kontext a jeho vliv na ono dílo. První kapitola s podkapitolami se zabývá historickými prvky viktoriánské společnosti a jejím fungováním, druhá kapitola rozebírá dílo *Jana Eyrová* a poslední kapitola aplikuje prvky historické na dané dílo. Následuje část praktická, která je vlastní povídkou ze stejné doby o dívce, která žije na univerzitě v době, kdy ženám ještě nebylo umožněno studovat, natož na univerzitě žít. Společně s hrdinkou čtenář zkoumá tajemství univerzitního spolku.

Klíčová slova

společnost, viktoriánské období, Jana Eyrová, vrstvy, ženy, kontext, vliv

Abstract

This bachelor thesis explores a Victorian society and its context and impact on the work Jane Eyre by Charlotte Brontë. It is an exploration to extent to which Victorian context is present in the work and the influence it had on the work. The thesis looks at the common elements of Victorian society that were central to the society of the time and how they are displayed in the work.

The thesis consists of three chapters which are the Victorian context, Jane Eyre and the social context and its influence on the work. The first chapter looks at the historical parts of Victorian society and how it worked, its manners and its social classes, the second chapter discusses the work of Jane Eyre, the character, other characters, building the world and the narrative and the last chapter applies the historical elements to the work. This is followed by the practical section which is the short story from the same period about a woman living at the university in Scotland in the age where women were not allowed to live or study at the universities. It follows a mystery of university society.

Key words

society, Victorian period, Jane Eyre, classes, women, context, influence

Obsah

TEORETICKÁ ČÁST.....	8
Úvod	8
1. Viktoriánský kontext	10
1.1 Viktoriánská literatura.....	12
1.2 Postavení ženy ve společnosti 19. století	13
1.3 Charlotte Brontë	14
2. Jana Eyrová.....	16
2.1 Charakter Jany Eyrové	17
2.2 Vyprávěcí narativ	19
2.3 Budování fiktivního světa	21
2.4 Společenské postavení postav	22
3. Společenský kontext a jeho vliv na dílo	23
PRAKTICKÁ ČÁST.....	31

TEORETICKÁ ČÁST

Úvod

Tato bakalářská práce sestává ze tří zásadních kapitol, jež se vztahují k tématu společnosti a především společnosti viktoriánské Anglie. Představitelkou oné doby byla zvolena autorka, jejíž stopy se vtiskly do kánonu klasické literatury a je přední tvůrkyní britské literatury. Charlotte Brontë má ve svých dílech značný, takřka nepřehlédnutelný obtisk oné doby. Jako stěžejní dílo byl zvolen román nesoucí název *Jana Eyrová*, jelikož především díky němu se stala autorka tak výraznou osobností literatury 19. století.

Román *Jana Eyrová* jasně znázorňuje postavení společnosti, její vrstvy, mravy a zvyky, proto na něm bude v této bakalářské práci ilustrována viktoriánská společnost. Postavy v díle zřetelně zaujímají postoje odpovídající jejich postavení, tudíž i jim je věnována podkapitola.

Jana Eyrová je dílo, které čtenáře sice přenesse do dob minulých, přesto pro něj není těžké aplikovat situace, cítění nebo jen pohled na současnou dobu. Přestože bylo napsané ve velmi specifickém období, není ohraničeno časem, minimálně ne tedy pro čtenáře. Nejen tedy pro svůj společenský kontext, ale i nadčasovost a sílu svého vyprávění bylo toto dílo vybráno jako opěrný bod pro tuto bakalářskou práci.

Viktoriánská společnost jako taková pak zaobírá jednu velkou kapitolu, kde se rozebírají historické i politické názory, které danou dobu specifikují. Jedna z podkapitol je také věnována ženskému postavení ve viktoriánské společnosti, jelikož právě i to by mohlo být motivem, možná dokonce tématem v díle Charlotte Brontë. Zároveň je jedna z podkapitol věnována směrům či proudům především těm uměleckým, které hýbaly společností 19. století.

Jedna ze zásadních kapitol této práce je také kapitola věnující se autorce, její tvorbě a částečně i autobiografii, jelikož zde vyvstává otázka, jak moc autorku při tvorbě *Jany Eyrové* ovlivnil právě její život. Zároveň je důležité zaobírat se i její technikou, proč může být ona technika signifikantní a jak moc ovlivňuje dané dílo, které pak následně zobrazuje soudobou společnost. Právě tato kapitola se v kontextu zdála nezbytná, jelikož se věnuje i charakteru nebo-li postavě samotné Jany, jejímu postavení a následně i zasazení v díle. Nezbytná byla také proto, že se věnuje autorce, která v dané době žila a na níž lze ilustrovat

určité pohnutky oné společnosti a posléze i její dopady či následky na jednotlivce a především jeho tvorbu.

Závěrečná kapitola je věnována samotné komparaci společnosti a díla, která vyplývá z kontextu předchozích kapitol, především pak prolnutí oné doby v románu *Jana Eyrová* a zaobírá se tedy právě obrazem společnosti v díle Charlotte Brontë. Tato kapitola uzavírá bádání, které vzniklo za účelem vyzorovat, jak se viktoriánská společnost, její mravy, zvyky a dopady na jednotlivce (zde myšleno tedy na autorku) zobrazují v díle, jak moc jsou pro román signifikantní a jak moc jej ovlivňují.

Tato práce není vedena historicky, přestože se historii v určitých kapitolách věnuje. Záměrem je vysledovat prvky dobové společnosti v díle *Jana Eyrová* a případně jaký měl historický kontext vliv na dané dílo.

1. Viktoriánský kontext

Viktoriánská společnost se datuje do dob, v nichž vládla královna Viktorie. Časové údaje spadají do rozmezí 1820–1914, tedy do období první světové války, přestože královna Viktorie vládla v dobách 1837–1901.¹ Rozsah onoho období je tedy o něco málo větší než období vlády a to z důvodu jistých jevů, které dobu definují. Může se jednat o dvojí standardy, které byly pro dobu signifikantní nebo třeba o postavení ženy v dané společnosti.

Toto specifické období se v mnohém mohla zdát jako velmi pruderní společnost. Pruderní ve smyslu ochrany a přesto velmi lehkomyšlnou společností. Pro současného člověka, velmi svobodného a především pro současnou ženu, by její standardy v mnohém byly takřka nepochopitelné. Přesto byla ona společnost v mnohém v rozkvětu. Británie v období vlády královny Viktorie byla velmi silným národem. Infrastruktura se rozšiřovala, měšťanstvo se rozrůstalo a především měla pod sebou celou říši.²

Třídy neboli vrstvy byly znakem viktoriánské společnosti. Ve své době byla očividná hierarchie, v níž se Británie nacházela. Každá třída definovala jednotlivce i místa, z nichž pocházeli. Rozšiřoval se pojem „střední třída“ nebo „pracující třída“³. Pochopitelně stále nechyběla aristokracie, která je stále pro Británii zásadní vzhledem k politickému rozložení. Představitelé nově vznikajících firem nebo političtí aktéři (tzn. politici, ministři atp.) se stavěli do pozic „vyšší třídy“. Přesto početnost té pracující byla jednoznačně největší.

Přestože by se rozkvět a život viktoriánské společnosti mohl zdát téměř idealistický, práce nechyběla, říše se rozrůstala, Británie měla pevnou vládu, byly zde značné nedostatky. Jedním z nich byl například nedostatek občanů bezpečí nejen z hlediska fyzického (myšleno ochrana před napadením či možným odcizením vlastnictví atp.), ale také nedostatek bezpečí z hlediska politického a sociálního a především ekonomického. Nezaměstnanost byla velkým tématem, ti, již přišli o práci, se nedočkali jakékoli pomoci od vlády a jistota zaměstnání byla na bodu mrazu⁴ a snaha o nalezení nové práce neexistovala. Proto se mnozí dostávali do dluhů a upadali do chudoby.

Dalším velkým tématem viktoriánské společnosti byla víra. S narůstající vědou bylo pro mnohé velmi obtížné najít kompromis mezi těmito dvěma aspekty a přesto v nich

¹ Steinbach 2024 [online]

² Tamtéž

³ Cody 2021 [online]

⁴ Landow 2002 [online]

společnost shledávala krásný soulad.⁵ Otázka náboženství je pak také ukázána v díle, jemuž jsou věnovány následující kapitoly.

At the beginning of the nineteenth century in Britain, religious faith and the sciences were generally seen to be in beautiful accordance. The study of God's Word, in the Bible, and His Works, in nature, were assumed to be twin facets of the same truth. One version of this belief had been manifested in William Paley's Natural Theology (1802), which repeated the argument that natural objects show evidences of design, thus showing the existence of a designing God. Paley's work was enormously influential for its emphasis on nature as God's creation, even though, by the 1830s, few Christians saw a need to prove God's existence, preferring to take this as an act of faith.⁶

Samozřejmě nelze opomenout ani industrializaci, která byla následkem průmyslové revoluce v období mezi lety 1770–1830. Právě ta posunula střední třídu do škatulky „pracující třída“ díky nově vznikajícím firmám. Zároveň právě věda ovlivňovala náboženské názory občanů viktoriánské Británie a přinášela na svět nové a nové pohledy.

Viktoriánství jako pojem by mohlo být považováno za jedno z největších období po renesanci. Británie, jak ji známe nyní, se totiž formovala právě v těchto dobách, přestože by mnozí mohli nazývat onu společnost právě vysoce prudérní. Viktoriánská společnost byla velmi kontrastní. Přes silné takřka středověké pohnutky, ať už co se morálních hodnot týče, tabuizování sexu (přestože byl sex velkým tématem doby, prostituce například byla bohužel běžnou praxí) nebo postavení žen, byla viktoriánská doba právě dobou, která přinesla Evropě a nejen jí obrovské množství inovací, ať už z hlediska politického nebo sociálního, vědeckého, filosofického, či technického.⁷ Z hlediska víry to přineslo mnohá jiná východiska, pohledy a především pochybnosti. Co se politiky týče, právě nerovnoprávné postavení žen v téměř moderní společnosti přineslo rozmach feminismu, tedy boj za rovnoprávnost, nárok na majetek či na vlastní dítě, a zároveň se formovala demokracie. Z hlediska filosofie to zas byly proudy jako pozitivismus a utilitarismus, který hýbaly dobovou společností. Podle profesora angličtiny a historie na Brownově universitě George P. Landowa byla viktoriánská společnost první společností, která zažila moderní problémy a především je také moderně

⁵ Fyfe 2012[online]

⁶ Tamtéž

⁷ Landow 2009 [online]

řešila (družstevní spolky pracujících, socialismus atp.) a lze ji proto považovat za matku moderního světa.⁸

1.1 Viktoriánská literatura

Termín „pruderní“ se k viktoriánské společnosti váže. Je to tak proto, že viktoriánská společnost opravdu působila jako přepjatá či puritánská společnost. Na dané dogmatické společnosti se totiž podepisovalo náboženství, nově vzniklá sekta Claphamská, která měla v jednu chvíli vliv dokonce na parlament.⁹ Přesto to však byla doba rozkvětu. Viktoriánské hodnoty byly velmi protichůdné, možná takřka matoucí. Naproti sobě stál socialismus a liberalismus, věda i náboženství, individualismus a militarismus.¹⁰ Zdálo se, že společnost je vlastně pokrytecká. Muži měli milenky, ženy se dohadovaly o tom, která o sexu ví méně a o to více byly hodnotné. I tak však společnost vyznávala hodnoty, které rozkvětu napomohly, hodnoty, které by mohly být blízké i současnému člověku. Byly jimi osobní zodpovědnost, individualita, zároveň ale i pracovitost.¹¹

Tyhle hodnoty pak rozvíjely umění jako takové, například Charles Dickens byl na vrcholu své kariéry, Emily Brontë napsala své nejznámější dílo *Na Větrné hůrce*,¹² později se k nim přidala i George Eliot. V literatuře se rozvíjelo mnoho žánrů, ať už to byl bolestný realismus, Dickensovy děsivé duchařské příběhy, které byly v 19. století velmi populární,¹³ do poezie se vrátily mýty a legendy¹⁴ nebo se rozšířil také žánr fantasy.

Ve viktoriánské době se formoval tzv. viktoriánský román. Začal být svěží, jinačí a proměňoval se stejně jako dobová společnost z venkovské civilizace na měšťanskou.¹⁵ Zpočátku však viktoriánskou literaturu nepronásledovaly jen chmury, které se projevíly později. Literatura sledovala spíše nového člověka, člověka z ulice a měst.¹⁶

Vedle viktoriánského románu se rozvíjela i poezie, přestože byla próza rozšířenější. Básníci pokračovali ve šlépějích svých romantických předchůdců a stále experimentovali s formou básní, obsah byl však velmi lyrický.¹⁷ Rozvíjel se také tzv. dramatický monolog,

⁸ Tamtéž

⁹ Pyke 2018 [online]

¹⁰ Tamtéž

¹¹ Tamtéž

¹² Brontë 2011

¹³ Cooke 2021 [online]

¹⁴ Młynarczyk 2024 [online]

¹⁵ Bernard 1997, s.122

¹⁶ Tamtéž, s. 123

¹⁷ Myers, Kummer, Wigley, Bilotti [online]

v němž postavy jednají v rozporu jejich slov, básník slovy apeluje na morálku či používá jiné formy, jako jsou například aluze či epigrafy.¹⁸

1.2 Postavení ženy ve společnosti 19. století

Pokud se řekne viktoriánská žena, na základě knih a filmů by se mohlo zdát, že údělem ženy dané doby bylo plodit, rodit a následně se starat o domácnost, děti a pochopitelně i o svého muže. Jenže ono tomu bylo naopak. Tedy v těch vyšších vrstvách to opravdu byla ženská práce, na ni však ale měly většinou pomocnice z právě nižších tříd, ať už to byla chůva, domácí učitelka nebo hospodyně. Práce, které najednou po rozmachu techniky, přibylo, bylo velmi, jenže byla také velmi chudě placená. Proto nebylo možné, aby rodiny, které byly mnohdy velmi početné, živil pouze muž. Bylo běžné, aby se dívky a ženy od svého desátého roku života staly součástí pracujícího lidu a tvořily tak početnou pracovní sílu.¹⁹

Pracující společnost se ještě rozdělovala do vyšší a nižší. Ta nižší byla pochopitelně s menším vzděláním, téměř žádnými možnostmi dostat se výše. Tyto ženy většinou tvořily právě hospodyně, pomocné síly v domácnostech výše postavených či aristokratů.

Velký rozdíl byl v dobách viktoriánství mezi svobodnou a vdanou ženou. Vdaná žena se automaticky stávala jakýmsi majetkem svého muže. Manžel kontroloval absolutně vše. Vlastnil její šperky a jakékoli osobní věci, spravoval finance a děti spadaly do vlastnictví pouze jemu. Dokonce i při odloučení, v případě, že muž ženu opustil, měl stále dohled nad veškerým jejím vlastnictvím. Vdaná žena neměla právo na podepisování jakýchkoli smluv, nemohla žádat o právní proces či podepsat poslední vůli (už jen z důvodu, že nic nevlastnila).²⁰ Muž neměl kontrolu jen nad materiálními věcmi z ženina života, žena prakticky v době svatby přestala existovat a manžel tak vlastnil i její tělo. Muži měli dovoleno bít své ženy podle vlastního uvážení, znásilnění nebylo považováno za znásilnění a jakékoli násilí nebylo nijak postihováno. Zákaz znásilnění pak přišel až v roce 1991.²¹

Oproti tomu svobodná žena měla takřka stejná práva jako muž. Mohla se soudit, mohla vlastnit pozemky, podepisovat smlouvy, napsat závěť atp.²² Mohlo se zdát velkou výhodou, zůstat jako žena v 19. století raději svobodná. Společnost v období královny Viktorie však měla určité morální zásady. Jednou z nich byl například nátlak na manželství

¹⁸ Landow 2006 [online]

¹⁹ Burnett 2002 [online]

²⁰ Weber state university [online]

²¹ Mcbeath [online]

²² Weber state university [online]

jako takové. Svobodná žena nebo stará panna byla ostudná pozice a proto patriarchální společnost vytvářela nátlak právě na manželství, často bez špetky lásky.²³

Postavení žen je proto krásně ilustrováno například na případech, jedním z takových je například případ Caroline Norton, která byla také spisovatelkou a která se rozhodla bojovat za právo mít v péči vlastní děti.

Patriarchální společnost se také prokazovala na školství a vzdělávání. Zatímco bohatí chlapi chodili do škol, dívky měly vlastní učitelky v domácnostech, přesto na jejich výuku nebyl kladen takový důraz²⁴ a spíše se očekávalo dobré vychování, umění a jazyky.

Co se týkalo chudších jedinců, ti se učili po většinou jen v nedělních školách. V roce 1870 byl přijat zákon, který hovořil o povinnosti dětí ve věku 5 až 10 let docházet do školy. Přestože výuka se zdála běžná, dívkám přibyla ještě povinnost učit se vařit, vyšívát a starat se o domácnost jako takovou.²⁵ Mužská populace posléze nastupovala na univerzity, dívkám se této možnosti dostalo v letech 1882 a dostudovat a dostat titul bylo možné v Británii až v roce 1920 na Oxfordu a až o 28 let později na Cambridge.²⁶

1.3 Charlotte Brontë

Charlotte Brontë byla ve své době patřičně úspěšnou spisovatelkou. Vedle svých sester, Emily a Anne, se jí však dostalo největšího uznání ještě za dob jejího života. Mohlo by se tvrdit, že za to mohla například v *Janě Eyrové* celkem kontroverzní hrdinka, nezávislá žena závislá na lásce k muži jiného postavení, nejspíš to ale byla právě částečná autobiografičnost autorčina psaní, která napomohlo k úspěchu jejího nejznámějšího díla. A pochopitelně nesmí být zapomenuta nadčasovost onoho díla.

Brontë vydala během svého života několik děl, mimo *Jany Eyrové* to byla například *Shirley*²⁷ nebo *Villette*²⁸, dílo *The Professor*²⁹ bylo vydáno posmrtně. Zpočátku se její spisovatelská kariéra rozběhla díky jejímu otci, Patricku Brontë, který byl sám vydávaným spisovatelem a také farářem. Po smrti matky a dvou nejstarších sester se ze čtveřice farářových dětí stala dívka utíkající do fantazijních světů, z nichž také vznikly tzv. juvenilia, kdy vytvořily například *Angrian stories*. Právě tyto doby byly pro Charlotte klíčové. Otec,

²³ Tamtéž

²⁴ Mcbeath [online]

²⁵ Tamtéž

²⁶ Tamtéž

²⁷ Brontë 1980

²⁸ Brontë 2021

²⁹ Brontë 2010

Patrick, vychovával své děti volností a jeho přístup byl spíše jako k dospělým lidem. Přesto jejich dětství nebylo jakkoliv šťastné. Smrt rodinu Brontëových pronásledovala každým krokem, proto nakonec otec všech svých šest dětí a manželku přežil. Charlotte se dožila ze všech nejvíce, krátkých 39 let. Přesto za svůj život dokázala napsat zajímavý scénář, ať už se jednalo o několikrát odmítnutí nabídek ke svazkům, anebo právě o úspěch jejího životního díla *Jana Eyrová*³⁰.

O Charlotte Brontë se často hovoří jako o autobiografické autorce, jelikož ne jedna její práce byla minimálně inspirovaná jejími vlastními prožitky. V románech, jako je *The Professor*, zužitkovala své zkušenosti z penzionátu v Bruselu, kde pracovala jako učitelka angličtiny se svojí sestrou Emily, jež vyučovala hudbu. V Janě Eyrové pak zas využívá své poznatky z dob, kdy byla na internátní škole Miss Margaret Wooley's school. Spousty badatelů tedy tvrdí, že základem, a především podkladem, pro vznik Charlottiných děl jsou právě její životní zkušenosti.³¹ Svě přesvědčení ilustrují nejenom na životopise, ale také například na využívání první osoby, tedy ich formy, v Charlottině psaní. Jestli je totiž něco významné pro ona díla, pak je to právě pohled, z něhož jsou psána.³² Podle dochovaných zdrojů, většina juvenilií je psaná ich formou, což následně přenesla i do svých velkých děl. Kritici tvrdí, že by Charlotte nebyla schopna své geniality v případě, že se jedná o životopisné události. Proto využívá první osobu. Mohlo by se také tvrdit, že si Brontë libovala v onom pohledu čistě proto, že jí tento styl byl při psaní pohodlnější a přirozenější. Když se ale však vezme v potaz návrh *Villette*,³³ lze k němu dohledat důkaz, že pro Charlotte nebyla volba druhu pohledu náhodná. Brontë si totiž napsala plán, v němž rozřazuje nejen prostor a čas onoho díla.

Time—from 30 to 50 years ago.

Country—England.

Scene—Rural.

Rank—Middle.

Person—First.

Subject—Certain remarkable occurrences.

Sex of writer—at discretion.³⁴

³⁰ Knies 1969

³¹ Tamtéž

³² Tamtéž

³³ Brontë 2021

³⁴ Knies 1969, s. 9

2. Jana Eyrová

Jestli je mimo jiné již zmíněné body v předchozích kapitolách *Jana Eyrová* něčím unikátní, pak je to právě postava hlavní hrdinky. Nelze si nevšimnout nejednoho názoru kritiků, kteří fascinovaně sledují, jakým způsobem vstupuje čtenář příběhu za doprovodu desetileté dívky. Celá kniha je vyprávěna chronologicky, přesto se odehrává v minulém čase a proto není překvapení, že mladičká Jana svůj příběh vypráví s nadhledem a dospělým pohledem na věc a přesto je vyprávění adekvátní jejímu věku. Na takový román mohlo působit jako riziko zvolit jako protagonistu dítě, jelikož i po časovém skoku je stále pro mnoho postav v díle stále jen dítětem.

*Jana Eyrová*³⁵ je románem vydaným v roce 1847. Příběh sleduje zpočátku malé dítě, sirotka, žijícího v područí své nenávislivé tety. Společnost jí dělají dvě sestřenice a bratranec, chůva a komorná. Jana líčí život a vzpomínky na dětství u tety stylem, že čtenář kroutí hlavou nad krutým zacházením s desetiletým dítětem.

„Přidržte jí ruce, slečno Abbotová! Je jak divoká kočka.“

„Hanba ti! Hanba ti!“ Křičela komorná. „Co je to za hrozné chování, uhdit pana Jana, syna tvé dobrodinky a také tvého pána!“

„Pána!? Copak je nějaký můj pán? Copak já jsem nějaká jeho služka?“

„Ne, ty jsi ještě míň než služka, protože tu jsi z milosti a nejsi za to vůbec vděčná! Tak tu radši sed' a zpytuj svoje svědomí!“

Mezitím mě dovezly do pokoje, který paní Reedová určila a prudce mě posadily na podnožku u křesla.³⁶

Ačkoli je v mnohých částech dílo téměř neuvěřitelně kruté, Brontě se podařilo vše vykreslit naprosto realistickým způsobem. Mnozí by mohli očekávat, že situace z Lowoodu nebo právě z dob života Jany u své tetičky budou nadsazené a ona nadsazenost posílená ještě dětským pohledem, důvěryhodnost textu je však přesvědčující.

V té chvíli se mi začal vkrádat do duše pověřčivý strach, ale zatím jsem mu ještě zcela nepodlehla. Dosud ve mně ještě vřela krev a plálo zanícení rozhořčeného, vzpurného

³⁵ Brontě 2018

³⁶ Tamtéž, s. 12

otroka. Musela jsem v sobě potlačit celý příval vzpomínek ještě dřív, než se začnu nějak vyrovnávat s bezútěšnou přítomností.³⁷

Jana čtenáře provádí velkou část svého života. Hlavní hrdinka představuje život na internátní škole, kde už jako sirotek válčí s režimem, roste a poznává, především se ale učí. Následně tam sama zůstává jako učitelka a posléze se rozhodne místo protkané bolestnými vzpomínkami opustit. V Thornfieldu, kde se stává domácí učitelkou, Janu už poznává čtenář jako dospělou dívku zmítanou novými emocemi, vášní a láskou, které jí sice byly blízké už od útlého dětství, tentokrát se však tyto emoce vztahují k muži a čtenář tak odhaluje i jiné Janiny stránky.

Po téměř tragické svatbě je Jana opět jiným člověkem. Brontě se podařilo jednotlivé etapy Janina života a především Janiny osobnosti udělat unikátní, přesto lze z postavy číst vlastnosti, které jsou jí vlastní po celou dobu knihy. Přestože skrz knihu hlavní hrdinka prochází změnami, často spíše bolestnými než radostnými a oné situace ji velmi ovlivňují, zásady a přednosti u Jany zůstávají stejné.

Příběh jako takový čtenáři dává možnost společně s hlavní hrdinkou procházet etapami života, sledovat dobovou společnost, prožívat emoce, jimiž je kniha naplněná a sám si pokládat myšlenku, zda přece jen v díle, které bylo napsáno takřka dvě staletí zpátky, nenajde střípky, které protínají i současnou společnost.

2.1 Charakter Jany Eyrové

Janina vzpurná povaha se skrz stránky v knize proměňuje, vyvíjí a především dospívá. Čtenář díky vyprávění může sledovat růst postavy skrze situace, promluvy, ale i reakce na dané momenty. Charlotte Brontě se povedlo Janu vykreslit realisticky, nejedná se o žádnou ideální postavu, krásnou tak, jak by čtenář mohl očekávat na základě současné literatury. Je to postava, která chybuje, vnímá své chyby a učí se z nich. Zároveň má přednosti, jako je intelekt a vášně a mnohým ženským čtenářkám můžou být právě tyto vlastnosti velmi blízké, anebo minimálně inspirující a obdivuhodné. Jana není podle autorky žádnou krasavicí, jako je například její sestřenice, přesto její charakter předčí vizáž, což je mnohdy vidět i na vztahu mezi ní a Rochesterem. Pán Janou rozhodně není přitahován díky vzhledu, nýbrž charismatem a možná i jinakým pohledem na svět, který Jana do Thornfieldu přináší.

³⁷ Tamtéž, s. 15

Jana Eyrová je postavou, v níž se kloubí dva výrazné kontrasty, a těmi jsou naivita a uvědomělost. Janinu naivitu totiž pohání touha a vášeň, což ji často dovede do problémů nebo do situací, které není úplně schopna pochopit, což je například situace, v níž je Jana potrestána stáním na židli několik hodin v internátní škole. Robert Bernard tento kontrast ve své knize *Stručné dějiny anglické literatury*³⁸ podtrhuje poznatkem: „*Počínaje úvodní scénou, kdy sedí za rudým závěsem a čte si o polárních krajích, provázejí Janu dvě barvy, červená a bílá, symboly ohně a ledu. Tyto protiklady ztělesňují i dva muži, kteří jí zkříží cestu, Pan Rochester a Jan Křtitel Rivers. Poznáním obou stránek své povahy Jana zároveň pochopí neslučitelnost toho, co její doba vyžadovala od ženy, a vzepře se tomu, vzepře se veškerému pokrytectví a tajnůstkářství skrývajícím se za viktoriánským ideálem ženy.*“³⁹

Samy postavy jsou schopné mít pro Janu slabost, ať už je to ředitelka Llowoodu anebo paní Fairfaxová či samotný pan Rochester.

„*Už to přešlo?*“ *zeptala se a pohlédla mi do tváře. „Už jsi vyplakala svůj zármutek?“*

„*Bojím se, že k tomu nedojde nikdy.*“

„*Proč?*“

„*Protože jsem byla neprávem obviněná, a vy, slečno, stejně jako jiní, se na mě teď budete dívat jako na ničemnici.*“

„*My se na tebe budeme dívat podle toho, jaká budeš, Jano. Chovej se jako hodné a poslušné děvče a budeme spokojeni.*“

„*Opravdu, slečno Templová?*“

„*To víš že ano,*“ *řekla a objala mě.*⁴⁰

Její povaha se vymyká dobovým normám, není slečnou, již by žádali o ruku všichni mladíci, oproti tomu není zavrženíhodnou postavou, která by si nezasloužila nic dobrého. Jana je občas morálně velmi neutrální, přesto je postavou především kladnou, už jen díky víře, která ji pohání.

Přestože je Janě neustále díky společenskému postavení podstrkováno, že jakožto chudý sirotek a ještě k tomu žena je závislá na svém budoucím choti anebo povolání, její charakter je naopak velmi nezávislý. Přestože je velmi uměřená, často tichá a nevyřečná, například v situacích s panem Rochesterem v salónku, její duše je pod povrchem velmi divoká

³⁸ Bernard 1997

³⁹ Tamtéž, s. 129

⁴⁰ Tamtéž, s. 86

a vášnivá, což čtenář může rozpoznávat právě díky využití ich formy.

Brontě v práci s její postavou pracovala geniálně už jen z důvodu, že nemohla pobuřovat (přestože se našli tací, kteří postavu Jany považovali za skandální) vzhledem k tomu, že Jana nijak nenarušovala sociální a společenské normy a přesto Charlotte vystavěla silnou ženskou hrdinku, která svým postojem, názory a bojovnou povahou mohla a stále může inspirovat mnohé.

Většinou mám na jazyku pohotovou odpověď, ale někdy mi jazyk povážlivě selhává, zvláště když jde o nějakou výmluvu. Stává se mi to v kritických situacích, kdy mi chybí vhodné slovo nebo věrohodná záminka, abych se dostala z trapných rozpaků.⁴¹

Na dané ukázce je očividné, že i sama Jana si je vědoma protichůdných vlastností, které má a lze na ní ilustrovat její uvědomělou a přesto živelnou povahu. Proto je *Jana Eyrová* jedním z největších děl 19. století a stále zůstává na vrcholcích žebříčků.

2.2 Vyprávěcí narativ

Jako pro každého autora, tak i pro Charlotte Brontě je forma, kterou psala, poznávací značkou. Kritici občas zpochybňují autorčinu volbu první osoby jednotného čísla jako pozorovatele a především vyprávěče při užití v díle *Jana Eyrová*. Carl Grabo například označuje dílo jako „an excellent illustration of a novel which struggles with an inadequate method“.⁴² Jenže pokud se na formu bude pohlížet jako na součást díla, což také je, celá otázka nabírá na významu.

Jana ve svých vyprávěních často oslovuje čtenáře a obrací na něj svou pozornost: *Měla jsem zelené oči, milý čtenáři, ale musíte prominout ten omyl – myslím, že jemu se prostě ta barva zdála jiná...⁴³*

V jiných formách by to patrně, ať už by to byl pohled z druhé či třetí osoby, nebylo možné. Autentičnost díla je právě zachovaná v tomto stylu. Právě díky dětskému vyprávění dokáže čtenář pociťovat silnou nenávist Jany vůči paní Reedové nebo později k panu Blockhurstovi, mnohem intenzivněji vnímat myšlenkové pochody protagonistky anebo bláznivě toužit po muži z jiné sociální třídy. Pochopitelně je možné tvrdit, že byla Brontě tak

⁴¹Brontě 2018, s. 305

⁴²Knies 1969

⁴³Brontě 2018, s. 317

schopnou autorkou, která by napětí z kapitol, v nichž se Janě před svatbou po pokoji potuluje šílená manželka pana Rochesterera, dokázala vytvořit i bez ich formy, přesto je ona forma neoddělitelnou součástí.

Proboha! Ten výkřik!

Noc, její ticho a klid prořal divoký, ostrý a pronikavý zvuk, který zazněl napříč celým thornfieldským domem.

V žilách mi ztuhla krev, srdce se zastavilo a moje natažená ruka znehybněla. Výkřik odezněl a už se neopakoval.⁴⁴

Na úryvku lze pozorovat prolnutí dvou pohledů, přesto zůstává autorka v ich formě. Je možné vidět, že Jana, jakožto hlavní hrdinka, dokáže být čistě jen pozorovatel, skrz nějž čtenář sleduje situace a zároveň se Jana stává vypravěčem, kdy je součástí dění.

Skrze Janino vyprávění a především cítění, kterým je celá kniha protkaná, se navzdory nevhledným popisům jí i pana Rochesterera dokáže čtenář do obou postav zamilovat. Jana nám v jedné scéně popisuje zevnějšek jejího pána, na němž podle ideálů krásy není nic vzhledného, v další chvíli však dokážeme skrz pocity, o nichž hovoří, pochopit, co se pro ni změnilo a čím ji pan Rochester unesl, což je zase hezky ilustrováno na dalším úryvku.

I v jiných směrech jsem však začala být ke svému pánovi velmi shovívavá. Zapomínala jsem na všechny jeho chyby, kterých jsem si dřív bedlivě všímala. Dřív jsem se pokoušela zkoumat všechny stránky jeho povahy, dobré i špatné, a dělat nestranné závěry. Teď jsem ty špatné stránky neviděla. Jízlivost, která odpuzovala, a příkrost, která mě lekala, byly teď jako pálivé přísady v dobrém jídle. Byly dráždivé, ale bez nich by byl pokrm mdlý, bez chuti. A ten nevyzpytatelný výraz v jeho očích! ...⁴⁵

Právě díky tomuto pozorování lze tvrdit, že ich forma je nedílnou součástí *Jany Eyrové* a vůbec i Charlotte Brontë, jejíž práce s ní je odrazem její geniality.

⁴⁴ Tamtéž, s. 252

⁴⁵ Tamtéž, s. 230

2.3 Budování fiktivního světa

Charlotte Brontë je autorkou náhody, jak tvrdí Earl A. Kenis. Autorka totiž sama přiznává při kritice Jane Austenové, že raději bude umělcem než řemeslníkem. Technika psaní jako taková pro ni nebyla až takovou otázkou, jako sentiment, pravda a příroda – to jsou témata, která se v jejích dílech projevují více než jakákoli jiná.

Při korespondenci s G. H. Lewesem a Williamem Smithem nejednou lehce napadla psaní Jane Austenové a konkrétně její *Pýchu a předsudek*,⁴⁶ kdy prohlásila, že je autorka ve svém díle velmi chladná a odcizená. Sleduje více strukturu než prožitek, který by z toho čtenář mohl mít a proto ji rozhodně, na rozdíl od svých korespondentů, nepovažuje za velikána literatury.⁴⁷ Pro Brontë je zásadní poetičnost díla, která v těch jejích nechybí. Naopak vyzdvihuje George Sand oproti Balzacovi, který je pro ni tak trochu mdlý.

„What I call—what I will bend to, as a great artist, then—cannot be destitute of the divine gift... It is poetry, as I comprehend the word, which elevates that masculine George Sand, and makes out of something coarse something godlike. It is ‚sentiment‘ in my sense of the term—sentiment jealously hidden, but genuine, which extracts the venom from formidable Thackeray, and converts what might be corrosive poison into purifying elixir... Miss Austen being, as you say, without sentiment, without poetry, maybe is sensible, real (more real than true), but she cannot be great.“⁴⁸

Brontë je autorkou, která nechává situace, aby se v jejích dílech odehrávaly samy. Podle Marka Schorera je *Jana Eyrová* dílem, které není úplně pevně postaveno na základech, spíše jsou situace volně a náhodně pospojovány a přitom drží pospolu. Věci se podle něj dějí proto, aby se děly, nemusí se však odehrát.⁴⁹ Právě v Janě Eyrové lze pozorovat zvrát událostí tak, jak je čtenář neočekává a v daných momentech není nutno zamýšlet se nad tím, co bude následovat.

Podle Erla A. Kniese je vztah mezi situacemi a protagonistkou ještě o něco silnější než v jiných dílech, protože Jana na situace pouze nereaguje, ale je jimi měněná a ovlivněná,⁵⁰ což z oné struktury náhody dělá ještě mnohem poutavější celek.

⁴⁶ Austen 2021

⁴⁷ Knies 1969

⁴⁸ Tamtéž, s. 49

⁴⁹ Tamtéž

⁵⁰ Tamtéž

Právě ona náhoda je ideálně zobrazena třeba ve zvratu, kdy si čtenář myslí, že Jana Rochesteru už nikdy neuvidí a náhle jej objevuje v domku nedaleko, mimo Thornfieldské panství, které bylo vypáleno. Stejně tak je náhlým překvapením žádost o ruku od Jana Křtitele.

Charlotte proto čtenáře způsobem, jímž vypráví skrz mladou dospívající Janu, neustále ohromuje a udržuje v pozoru, čímž její dílo opět dostává o úroveň výše a přestože bylo napsáno dvě století zpátky, zůstává takto nadčasové.

2.4 Společenské postavení postav

Román Jana Eyrová je románem, v němž lze pozorovat prvky dobové viktoriánské společnosti. Zároveň je ale dílem, které je inspirováno jinými autory a rozhodně nelze přehlédnout jeho gotické prvky,⁵¹ což později znamená, že nelze na dílo hledět jako na důkazní materiál ohledně viktoriánské společnosti. Přesto se Charlotte Brontë nechala pohltit svou dobou a rozkryla či alespoň poodkryla zákulisí jak chudobné části společnosti, tak nastínila chování, pohnutky a zvyky vrších vrstev.

Společnost v daném díle je možné rozdělit do několika vrstev, ostatně to tak také bylo. Jednalo se o chudinu, v níž žili lidé bez příjmů, dělníci v době industrializace, prostitutky (prostituce byla velkým tématem viktoriánské společnosti) anebo i učitelky a sirotci. V další kastě, střední, se pak nacházelo měšťanstvo, v dřívějších dobách by to byli rolníci, v době, o níž je hovořeno, to však byli především majitelé nově vznikajících firem, jejich manželky, vzdálení příbuzní po královské linii či obchodníci, politici, hodnostáři, ministrové atp. V *Janě Eyrové* by do této vrstvy spadala paní Reedová, pan Brocklehurst, a především pan Rochester.

Na románu z tohoto období lze ilustrovat mnohé, a přesto může být nadále velkým tématem na bádání vzhledem k jeho prolínání gotických prvků (viz děsivá manželka pana Rochesteru, či rudý pokoj, v němž Jana vnímá přítomnost svého zesnulého strýce) a silných náboženských pohnutek, které v mnohých chvílích mohou působit až násilně či nepřírozně.⁵² Právě představitelem těchto náboženských vlivů může být postava Jana Reverse, faráře, misionáře, který Janu přijme se svými sestrami do rodiny a následně jí najde práci učitelky v malebné škole a po určité době Janě nabízí také možnost svazku pod podmínkou odjezdu do Indie po jeho boku. Zrovna Jan je představitel postavy, v níž se odráží duchovno, které se prolíná celým dějem.

⁵¹ Bernard 1997, s. 128

⁵² Stříbrný 1987

„Bůh i příroda chtějí, abyste se stala ženou misionáře. Oba vás neobdařili fyzicky, nýbrž duchovně. Jste stvořena pro práci, ne pro lásku. Musíte se stát misionářovou ženou a budete jí. Budete má. Žádám si vás – ne pro své potěšení, nýbrž pro službu Nejvyššímu.“⁵³

Jana za dobu, kterou s ní čtenář tráví, poznává velmi nového. Určitým způsobem by se mohlo při čtení románu na dílo nahlížet jako na průvodce společností vzhledem k počtu a především různorodosti postav, jež Jana za svou cestu životem potkává. Ať už je to kamarádka z Lowoodu Helena Burnsová, která se stává pro Janu jakýmsi vzorem, slečna Templová, ředitelka ústavu, která přes chladné prostředí dokáže dívkám opatřit trochu láskyplného přijetí a nahrazuje roli matky, Diana a Marie, představitelky vnitřního klidu, anebo právě Rochester, jehož pýcha v kontrastu touhy mu dokázala býti osudnou.

Jednotlivé postavy jsou představitelé různých pohnutek anebo tříd. Právě viktoriánská společnost se na tomhle tématu podtrhuje. Helena Burnsová je například představitelkou nižší třídy především z důvodu, že se nachází v Lowoodu stejně jako Jana. Zároveň se v mladé dívce ale prolínají hodnoty jako je duchovno a přitom přízemnost, jasný a objektivní pohled na věc.

„Nech toho, Jano! Až moc spoléháš na lidskou lásku, jsi příliš impulzivní, až moc důrazná. Nejvyšší bytost, která tě stvořila a vdechla ti život, tě vybavila i jinými zdroji vnitřní síly, než je tvé slabé já nebo tvorové tobě podobní. Mimo tento pozemský svět a mimo toto lidstvo existuje neviditelný svět a království duchů...“⁵⁴

Brontě se podařilo z každé postavy, která se v díle objevuje, vytvořit hodnotnou postavu, žádná z nich tam není jakousi vycpávkou, naopak jsou nositelé ať už společenských vrstev nebo společenských hodnot, které byly pro viktoriánskou společnost stěžejní.

3. Společenský kontext a jeho vliv na dílo

Vlivy společnosti jsou prokazatelně prolnuté v díle *Jana Eyrová* od Charlotte Brontě. Přestože dílo není autobiografické, ačkoli má jisté autobiografické prvky, odehrává se v době, v níž bylo napsáno, což při psaní románů není podmínkou. Brontě se při psaní mohla odklonit od

⁵³ Brontě 2018, s. 499

⁵⁴ Tamtéž, s. 85

společenských pohnutek, dobových hodnot a mravů, to ale neudělala. Nelze říct, že v textu je možné najít každou viktoriánskou hodnotu anebo viktoriánský symbol, přesto tam jsou a v určitých ohledech jsou i velmi stěžejní.

Jedním takovým prvkem, který byl pro viktoriánskou dobu nepřehlédnutelný, bylo postavení žen ve společnosti. Jana je sirotkem. Už to z ní dělá smutnou postavu s málo vyhlídkami do budoucnosti. Není hezká, takže představa dobrého manželství je jí na míle vzdálená. Jana je ale postavou bojující proti tradičním normám. Už od dětství čtenář poznává dívku plnou emocí a vášně, přesto jejím cílem není vdát se, být dokonalou manželkou a nakonec i matkou. Jana je postavou, která v hloubi duše chce něco dokázat. Je bojovná a nebojí se ohradit.

„Nejsem lhářka. Kdybych byla, vykládala bych vám o své lásce k vám, ale místo toho otevřeně říkám, že vás nemám ráda. Vy a pan Jan Reed jste pro mě nejvíc nenáviděné osoby na světě. A tu knížku o lhářce můžete strčit třeba vaší Jiřině – to ona lže, ne já.“⁵⁵

Jana už v deseti letech bojuje za spravedlnost a za tuto hodnotu následně bojuje i v Lowoodu. Zároveň bojuje i za city, které nebyly většinou předmětem svazků ve viktoriánské společnosti. Přestože představa manželství s Janem Riversem by pro ni nemusela být nijak katastrofická, konali by dobro na východě, Jana misionáře odmítá z důvodu vlastních hodnot.

„To je právě to, co chci,“ řekl jako by sám pro sebe, „je to přesně to, co chci. Na cestě jsou překážky a ty je třeba odstranit. Jano, nebudete litovat, když se za mě provdáte – musíme se vzít. Opakuji – nejde to jinak. V našem manželství bude nepochybně dost lásky, aby ten svazek obstál i ve vašich očích.“

„Vaší představou lásky opovrhují,“ nezdržela jsem se, vstala jsem, postavila se před něho a opřela se o skálu. „Opovrhují tím předstíraným citem, který mi nabízíte. Ano, Jane, opovrhují i vámi za to, že mi vůbec něco takového nabízíte.“

Pro Jana bylo odmítnutí svazku nemyslitelné. A obzvlášť ne od někoho, jako byla Jana. Přestože zdědila nějaké množství peněz, stále byla na okraji společnosti a ve svém postavení, ještě v době, kdy jí nevyšel sňatek s panem Rochesterem, si nemohla úplně vybírat. Přesto se nebála zariskovat kvůli svému přesvědčení celé své společenské postavení a už vůbec se

⁵⁵ Tamtéž, s. 42

nebála odmítnout.

Další postavou, na níž lze ilustrovat zase opak bojovnosti, je Rochesterova původní manželka Berta Masonová. Podle tvrzení pana Rochesterera byla šílenou, měla na to generační vlohy. Protože se Rochesterovi už nehodila, zavřel ji v domě, vlastně ji tam spíše uvěznil a popřel její existenci. I na tom lze ilustrovat postavení ženy ve viktoriánské době. Zde se totiž perfektně ukazuje, jakou moc měl muž nad svou ženou. Žena se stávala majetkem, který mohl zavřít v budově a nijak se o něj už nestarat. Tohle chování k ženě jako k věci je později i ilustrováno na úryvku.

Pomatená žena přiskočila, sevřela mu rukama hrdlo a chystala se mu zakousnout do tváře.

Zápasili spolu. Byla to statná žena, skoro stejné postavy jako její manžel, a kromě toho obtloustlá. Při zápase se ukázalo, že má pořádnou sílu – nejednou ho téměř uškrtila, ačkoli byl zdatný jako atlet. Mohl ji vyřídít dobře mířenou ranou, ale neudeřil ji, jen s ní zápasil. Konečně zvládl obě její ruce, paní Poolová mu podala motouz a on ženě svázal ruce za zády.

Dalším motouzem, který byl po ruce, ji přivázal k židli.⁵⁶

Dalším viktoriánským prvkem je zobrazení fungování školství. Jednak nároky na žákyně a jednak stav, v němž se takové sirotčince nacházely a obecná úroveň vzdělávání. Nelze přehlížet fungování ústavu, v němž byly dívky takřka vězněné. Jednotný stejnokroj, chudé, často spálené jídlo, kterého nebylo víc než na jednu malou porci, o kterou se často ty mladší musely nedobrovolně dělit se staršími děvčaty anebo tresty, kterým se raději každý vyhýbal.

Na každém z nich stály dvě rozsvícené svíce a kolem na lavicích seděly dívky různého stáří, od devíti až do dvaceti let. V mdlém světle, které vydávaly zapálené knoty namočené v loji, se mi zdálo, že těch dívek je nepočítaně, ačkoli jich nebylo víc než osmdesát. Všechny měly na sobě vlněné šaty jedné a téže hnědé barvy a podivného střihu, a přes ně dlouhé, vzadu zapínané plátěné zástěry...⁵⁷

Velkým tématem celého díla je také víra a duchovní rozvoj, kterým Jana prochází. Právě i duchovno bylo tématem pro viktoriánskou společnost a pro Janu Eyrovou také. Víra je v díle zobrazována různě. Ať už skrz moudrost Heleny Burnsové, skoro až fanatičnost Jana Riverse anebo pokrytectví pana Brockelhursta, který víru používá jako vůli k moci.

⁵⁶ Tamtéž, s. 361

⁵⁷ Tamtéž, s. 52

„Vaše rozhodnutí je velmi prozíravé, madam,“ odvětil pan Brockelhurst. „Pokora je křesťanská ctnost, kterou žákyně v Lowoodu potřebují zejména. Sám dávám pokyny, aby se jim pečlivě vštěpovala. Zkoumal jsem, jak v nich nejlépe potlačovat světskou pýchu a zrovna nedávno jsem získal důkaz, že mé úsilí je úspěšné...“⁵⁸

Zároveň je velkým tématem celé knihy hierarchie, tedy rozdělení společnosti, které je v knize velmi patrné a bylo rozebráno v předchozí podkapitole.

2. Závěr

Otázkou celé této práce byla společnost viktoriánského období a jak se její obraz projevuje v díle *Jana Eyrová* od Charlotte Brontë. Viktoriánská společnost je svými prvky, které jsou pro ni stěžejní, jimiž jsou rozdělení společnosti do vrstev, rozmach měšťanství, internátní školy, kontrast víry a vědy, morálka jako taková, prudérnost anebo postavení ženy ve společnosti, velmi specifická.

V první kapitole se rozebraly právě tyto jednotlivé prvky z historického hlediska. Bylo řečeno, jakým způsobem se žilo ženám v 19. století, jak se rozvíjela literatura, ale zároveň byla věnována pozornost společenskému rozdělení na jednotlivé vrstvy, ekonomice i politickému vlivu. Zároveň se jedna z podkapitol věnovala autorce Charlotte Brontë jakožto představitelce právě Velké Británie za vlády královny Viktorie.

Druhá kapitola rozebírala dílo *Jana Eyrová*, o čem příběh vypráví, posléze byla věnována pozornost samotné hlavní hrdince, o níž je jedna z podkapitol. Další z podkapitol se věnovala vyprávěcímu narativu, jak moc je pro dílo podstatný a jak jej ovlivňuje, dále se rozebíralo budování světa v díle, jak moc je vystavění příběhu ucelené či náhodné a zda je stejně jako vyprávěcí narativ pro dílo stěžejní. Následná podkapitola se věnovala postavám, jejich společenskému postavení a důležitosti v příběhu, tedy jakou roli v příběhu Jany sehrávají.

Poslední kapitola pak propojila první dvě a aplikovala historické prvky viktoriánské společnosti na dílo na jednotlivých ukázkách. Jejím tématem bylo právě prolnutí doby a tedy vliv společenského kontextu 19. století na dílo *Jana Eyrová*. Právě v této kapitole byl nejlépe zobrazen obraz společnosti v daném díle, protože specifické prvky dobové společnosti se

⁵⁸ Tamtéž, s. 40

projevily na vybraných úryvcích a tedy potvrdily tezi, že viktoriánská společnost se v díle Charlotte Brontë zřetelně projevuje. Nejlépe se to potvrdilo na části, která se věnovala ženskému postavení, v němž sledujeme nátlak společnosti na Janu, která se však dobovým normám vzpírá především díky svému přesvědčení a následně se ono téma projevilo ještě na postavě Berty, původní manželky pana Rochestera, která zas byla obětí společnosti a zůstala tak pod vlivem svého manžela utlačována v domě a její existence byla nějakou dobu dokonce popírána. Zároveň se ale prolnutí doby v díle potvrdilo právě i na otázce víry, kdy na postavách, které jsou představiteli duchovna, jakožto Helena Burnsová, pan Brockelhurst nebo Jan Rivers, bylo zobrazeno různé nahlédnutí na náboženství oné doby. V neposlední řadě tuto otázku však zodpovídala sama Jana Eyrová, která procházela spirituálním rozvojem v průběhu knihy, vzpírala se normám, ale přesto kladla velký důraz na morálku.

Právě díky této poslední kapitole lze tedy tvrdit, že Jana Eyrové je částečným obrazem viktoriánské společnosti v kontextu literatury. Pochopitelně není možné říci, že veškeré motivy v díle jsou odkazem na viktoriánskou společnost, ale motivy a témata, která byla vybrána pro tuto bakalářskou práci, odkazem jednoznačně jsou.

Zdroje

Pramen

BRONTĚ, Charlotte. Jana Eyrová. Přeložil Miroslav KAFTAN. Démanty literatury. Voznice: LEDA, 2018.

Literatura

AUSTEN, Jane. Pýcha a předsudek. Přeložil Eva KONDRYSOVÁ. Voznice: Leda, 2021.

BERNARD, Robert. Stručné dějiny anglické literatury. Přeložil Zdeněk BERAN. V Praze: Brána, spol. s.r.o., 1997

BRONTĚ, Charlotte. Villette. Přeložil Kristýna JULINOVÁ. V Praze: Daranus, 2021.

BRONTĚ, Charlotte. Shirley. 3., v tomto výběre 1. vyd. Přeložil Viera BUKVOVÁ-DAXNEROVÁ. Zlatý fond svetovej literatúry. Bratislava: Tatran, 1980.

BRONTĚ, Charlotte. Profesor. Přeložil Květa PALOWSKÁ. V Praze: Daranus, 2010.

KNIES, Earl A. The art of Charlotte Brontë. Athens: Ohio University Press, 1969.

STŘÍBRNÝ, Zdeněk. Dějiny anglické literatury. Praha: Academia, 1987.

Elektronické zdroje

BURNETT, John. Victorian Working Women: Sweated Labor. Online. In: victorianweb.org, 22.7.2002. Dostupné z <https://www.victorianweb.org/history/work/burnett2.html> [citováno 28.3.2024]

CODY, David. Social class. Online. In: victorianweb.org, 30.8.2021. Dostupné z: <https://www.victorianweb.org/history/Class.html> [citováno 28.3.2024]

COOKE, Simon. Victorian Ghost Stories. Online. In: victorianweb.org, 1.6.2021. Dostupné z: <https://www.victorianweb.org/genre/ghoststories/cooke.html> [citováno 8.4.2024]

FYFE, Aileen. Victorian science & religion. Online. In: victorianweb.org, 17.1.2012. Dostupné z: <https://www.victorianweb.org/science/science&religion.html> [citováno 28.3.2024]

LANDOW, George P. "Porphyria's Lover" — A Case study in what counts as evidence and where the ambiguities arise in dramatic monologues. Online. In: victorianweb.org, 8.8.2006. Dostupné z: <https://www.victorianweb.org/authors/rb/porphyria/porphyriagpl.html> [citováno 8.4.2024]

LANDOW, George P. The Lack of Social Security in Victorian England. Online. In: victorianweb.org, 11.10.2002. Dostupné z: <https://www.victorianweb.org/history/work/eh3.html> [citováno 28.3.2024]

LANDOW, George P. Victorian and Victorianism. Online. In: victorianweb.org, 2.8. 2009. Dostupné z: <https://www.victorianweb.org/vn/victor4.html> [citováno 28.3.2024]

MŁYNARCZYK, Ewa. Myth and Legend in Victorian Poetry. Online. In: victorianweb.org, 14.2.2024. Dostupné z: <https://www.victorianweb.org/genre/myth/mlynarczyk.html> [citováno 8.4.2024]

MYERS, Allie, KUMMER, Kathryn, WIGLEY, Julie, BILOTTI, Karen. The Victorian Period. Online. In: sites.udel.edu/britliwiki/. Dostupné z: <https://sites.udel.edu/britlitwiki/the-victorians/> [citováno 8.4.2024]

PYKE, Oscar. What were the dominant virtues and values in the Victorian period and how have historians challenged their alleged ubiquity? Online. In: medium.com, 24.12.2018. Dostupné z: <https://medium.com/@mollberg/what-were-the-dominant-virtues-and-values-in-the-victorian-period-and-how-have-historians-29d78bf7b4af> [citováno 28.3.2024]

STEINBACH, Susie. Victorian era. Online. In: britannica.com, 21.3.2024. Dostupné z: <https://www.britannica.com/event/Victorian-era> [citováno 28.3.2024]

VL MCBEATH. Victorian Era Women's Rights. Online. In: valmcbeath.com. Dostupné z: <https://www.valmcbeath.com/victorian-era-england-1837-1901/victorian-era-womens-rights/> [citováno 28.3.2024]

WEBER STATE UNIVERSITY. Victorian Women's Legal Status. Online. In: weber.edu. Dostupné z: <https://www.weber.edu/michaelwutz/womens-legal-status.html> [citováno 28.3.2024]

PRAKTICKÁ ČÁST

Spolek

Kapitola 1.

Byl podzim roku 1898 a všechno živé se zdálo mrtvé.

Seděla jsem za oknem, na nějž dopadaly kapky neustávajícího deště a sledovala nádvoří jedné z univerzitních kolejí. Sledovala jsem chlapce v oblecích, kteří přebíhali nádvoří s hlavou zakrytou koženými aktovkami, chlapce ležící na zelené trávě, kterým déšť život nikterak neomezoval a chlapce, jež horlivě hledali ve svých brašnách dopisy od svých milovaných dívek, na které stejně po nekonečných opileckých nocích v blízkých hospůdkách s jinými dámami na klínech zapomenou. Sledovala jsem chlapce a má naděje umírala více a více, stejně jako umíraly stromy, nálada i touhy.

Na papíru, který jsem držela v klíně, se utvořila kaňka z inkoustového pera. Vztekla jsem zaklela, pero strčila do nádobky od inkoustu a rychle se kaňku pokusila setřít. A velmi obratně jsem opět dostala označení nemotorné a k životu nepoužitelné dívky, jelikož jsem loktem zavadila o nádobku, a shodila ji. Na sebe. Na sukni. Na krásnou, skládanou sukni po mamince.

Prudce jsem vstala z polstrovaného parapetu, doběhla k umyvadlu na rohu místnosti a vylila na sebe poněkud velkou část vody ze džbánu. Byla ledová, což mě vedlo k dalšímu zaklení. První látkou, jež mi přišla do rukou, jsem se zoufale pokoušela vydrhnout tu stále narůstající černou díru, která vznikla na hnědé sukni.

„Tak zmiz, krucinál!“ žadonila jsem inkoust. Ten však na mé prosby nikterak nereagoval. Frustrovaně jsem toho po nekonečných minutách a vylitém džbánu vody na podlaze nechala, sesunula se k nohám postele a zírala do svého odrazu v zrcadle. K čemu mi byly hnědé vlnité vlasy a bouřkově šedé oči, když mi nepřinesly ani trochu štěstí? K čemu mi

byly jemné ženské rysy a vlnivé křivky, když mi neumožnily studovat? K čemu jsem byla ženou, když jsem žila v mužském světě?

Po tváři mi skanula slza, již jsem prudce setřela. Už ne. Slzy mi nijak respekt od mých spolubydlících nezískají. Můj svět pro emoce pochopení nemá a já bych měla přestat být jimi tolik ovládaná.

Našla jsem v sobě poslední špetku hrdosti, která ve mne po tomto výstupu zůstala a jala se do uklízení katastrofy, již jsem dokázala způsobit během téměř půl minuty. Čekala mě další pobuřující událost, a tou byla myšlena večeře. Občas to byly momenty, na něž jsem se těšila ze všeho nejvíce. Obzvláště když se jich účastnili otec i strýc, oba významní profesori. Jindy však, když měli se svými studenty sezení, to pro mě byly jen traumatizující chvíle, během kterých jsem se snažila zachovat si alespoň zbytky důstojnosti mezi dospívajícími gentlemany. Chodila jsem z večeří zahanbená, ponížená a především vzteklá. Dnes tomu s největší pravděpodobností nebude jinak. Otec je na výpravě se studenty přírodních věd a strýc má jako každé úterý sezení až do pozdních hodin. Vždy ho však podezírám, že spíše než studiem a rozpravami nad pracemi svých schovanců tráví čas popíjením whiskey a kouřením doutníků se studenty, které by měl učit.

Nemohla jsem to snad mít ani jednomu za zlé, že se nevěnují zbylé části rodiny, tedy mně. Neměla jsem tu své místo a kdyby matka nezemřela a já měla alespoň prarodiče či jiné pozůstalé, nikdy bych se na Maplesbane nemohla ani podívat. Osud mi však napsal velmi vtipný životní scénář, který mě na univerzitu dostal dříve než jakoukoli jinou ženu. Bohužel ne ve studijním smyslu.

Občas jsem měla na všechny vztek za nespravedlnost, občas jsem se cítila jako oběť špatného žertu a občas... občas jsem za svůj malebný pokojík na koleji byla vděčná. Ale to nebylo často. Sny a cíle, o nichž si nemám nechávat zdát, mě pronásledovaly dnes a denně a já toužebně sledovala studenty, jak zachází do fakult, aul a učeben, v nichž se dozvídají to nekonečné množství informací. Podezírala jsem je. Podezírala jsem je z toho, že nikdy nemají v plánu, tedy alespoň velká část z nich, své nově nabyté znalosti nikterak využít. Určitě tomu tak muselo být. Nevěřila jsem, že většina z nich by snad chtěla být filozofy a učiteli, vědci anebo spisovateli.

Možná za to mohla frustrace, která mi protínala žíly, a možná to také byla závist, která mě nutila si to myslet. Nemohla jsem si však přiznat, že jim den co den závidím. A ne jen studium. Veškerá privilegia, která získali, aniž by se o ně museli jakkoli snažit. Privilegia, která získali, protože se prostě narodili.

Uklízení mi nešlo a tak jsem jen vztekle vydechla, svlékla ze sebe mokrou sukni a hodila ji přes čelo postele s rozhodnutím, že to nechám na Annie, uklízečce a dříve i mé společnici, aby se s tím poprala za mě, mezitím co já se budu prát s verši mého nového sonetu.

Sonet však musel počkat, stejně jako má mystická představa ženského Shakespeara devatenáctého století, jelikož se neustále blížila hodina večere a můj prázdný žaludek si začínal dožadovat pozornost. Svlékla jsem ze sebe i zbytek svého obyčejného oděvu, tedy košile bez korzetu, čímž by se mi podařilo pobouřit davy a dala se do přehrabování svých šatů, které by byly dostatečně vhodné na další čajový dýchánek. Mé hledání však bylo poněkud neúspěšné, usoudila jsem proto, že dalšího dne budu muset urgovat svou přítelkyni, aby mi prádlo donesla, jelikož mi zde zbyly pouze jedny večerní šaty s poněkud méně decentním střihem, čímž bych je jen rozdráždila. Nicméně byl čas a proto jsem musela jednat.

Tedy zcela upřímně, pokud se někdy někdo dostal do situace vázání korzetu sám, pak jej ale velmi lituji, protože to byl náhle i můj případ.

Poté, co jsem se krutě poprala s částmi oděvu a takřka srazila hlavu jedné ze soch na kamenných schodech, čímž téměř srazila profesora, za což mě mimochodem velice mile obdařil slovy „Holka jedna nepozorná!“, jsem se konečně dostala do velké a dlouhé místnosti, v níž tkvělo několik dlouhých stolů. Prý zakladatelé usilovali o kulatý stůl, místnost však nebyla dostatečně veliká a kdyby byla, s počtem studentů by ten druhý svého protějška rozhodně neviděl. Tudíž šest, někdy sedm stolů, které se táhly po celé délce haly, řešilo veškeré problémy. Kromě nechtěných spolusedících, to už byl však problém jednotlivců. Celá univerzita byla kamenná, proto se v učebnách, kam jsem se občas propížíla, a vlastně ve všech jiných prostorách, nacházel krb, ne-li třeba i dva. Právě zde byl na každé delší straně, proto jsem si nikdy nesesadala ke stolům ve středu.

Podzim byl ve Skotsku stejný téměř každý rok. Mlha a sychravo kladlo lehké polibky na smutnou zem a postupně ji společně pokrývaly. Déšť byl takřka na denním pořádku a proto se o krásném barevném ročním období nedalo mluvit. Byly dny, které nutily vyběhnout za hranice Maplesbane a užít si pár slabých paprsků slunce, dnešek jím však nebyl už jen proto, že ve velkých oknech jídelny pomalu začala tančit tma a postupně nás halila do svých pokrývek.

Velkými dveřmi se valily skupinky studentů a proto jsem si rychle nandala talíř jídlem, z konvice si nalila šálek horkého earl grey a s pocitem brzkého uspokojení žaludku jsem se usadila na kraj stolu do blízkosti žhnoucího krbu. Vzpomínala jsem na své první jídlo na univerzitě ještě v dobách, kdy se otec mohl téměř zbláznit z představ, že se budu

pohybovat po budově plné mužů bez dozoru. Nemyslitelné. Proto se mnou zpočátku chodila všude Annie. Vydržela to týden, pak to vzdala. Hlásila mému otci, když byl na cestách, kde se běžně přes den pohybuji, protože to většinou bylo každý den stejné a proto se přestala i strachovat. Často mě našla tam, kde tušila, že budu, a tak mě nechala volně být.

„Celestine,“ ozvalo se v blízkosti mé jméno z úst muže, s nímž jsem rozhodně nemínila vést ani krátkou konverzaci. Proto jsem si jej nevšímala a usrkla čaje, jako by nikdo kolem mě nemluvil.

„Dobrá taktika, nebeské děvče, ale nemůžeš mě přehlížet věčně.“ Neměla jsem ponětí, proč mě tak nazval, ovšem nevěnovala jsem tomu sebemenší pozornost a věnovala se dál čaji, který mi páčil jazyk.

„Dobrá tedy,“ řekl, načež se posadil přímo naproti mně, kde nikdy nikdo nesedává. „Chápu, že asi nejsi příliš bystrá, ačkoli tedy jako od dcery mého oblíbeného profesora bych od tebe čekal alespoň umění řeči. Nevadí. Až tě bude zajímat, a že tě to bude zajímat, co jsem ti chtěl dneska říct, přijď za mnou.“ A zmizel. Dívala jsem se za ním a jeho světlými vlasy, širokými rameny, přičemž jsem se nechala přistihnout, když se prudce otočil a zkřivil rty do potměšilého úšklebku. *Nejsem bystrá?!* Slova jeho věty se ke mně donesla až teď, jelikož jsem během jeho proslovu zpracovávala šok, že na mě vůbec někdo mluví. Uraženě jsem hleděla do talíře. Můj žaludek už neprotestoval, proto jsem snědla jen pár soust, dopila čaj a prudce se zvedla. Byla jsem příliš hrdá na to, abych za ním někdy zašla se zeptat, o co vlastně šlo. Ani jsem nevěděla, kde ho mám hledat. Jenže... taky jsem byla příliš zvědavá na to, abych to nechala jen tak být.

Pohledem jsem zabloudila ke stolu, u něhož před několika minutami zmizel. Byl tam s dalšími čtyřmi chlanci, všichni byli v bílých košilích, jež měly ledabyly zastrčené v černých kalhotách, které zas držely kšandy. Neměli saka tak jako většina ostatních a hlasitě se smáli, plácali po zádech, nakláněli se k sobě a v dalším momentě už u nich stál dozor z jídelny a nemile se na ně mračil. V tom se s pohárem ten světlouhlavý otočil a zachytil můj zrak, který na vteřinu spočinul na něm. Opět se šibalsky usmál, pozvedl pohár a napil se s očima upřenými na mě. Rychle jsem se otočila a naprosto zbaběle vyběhla schody, které vedly pryč z jídelny, a zamířila do knihovny.

Kapitola 2.

Otec ani strýc vlastně netušili, co se mnou mají dělat. Některé dny jsem měla hodiny klavíru, jindy zas trávil čas s místním služebnictvem a další dny chodila po pozemcích Maplesbane anebo opustila univerzitu a dala se na procházku po městě. Maplesbane bylo malé město a kdyby v něm nebyla univerzita, pravděpodobně by nemělo žádný význam. Až na místní trhy, ty byly jednoznačně prvotřídní. Konaly se každý čtvrtek a já za ty dva roky, co jsem bloumala po okolí, nevynechala snad jediný. A právě dnes čtvrtek byl.

Vstala jsem brzy ráno, protože na jarmark se chodí už pomalu za úsvitu, navlékla se do hnědých hedvábných šatů po mamince, vlasy si svázala stuhou a hodila si přes ramena svetřík. Skotský podzim nebyl nic přívětivého, v Yorku, z něhož pocházím, tomu ale nebylo jinak, proto mě to snad nemohlo už ani překvapovat.

Po zemi se ještě plazila mlha, obtáčela se mi kolem kotníků a zdálo se, jako bych procházela oblaky. Na nebi se však už objevovaly první paprsky slunce a podle toho, jak mě lehce šimraly na tváři, jsem věděla, že dnešní den bude výjimečně krásný oproti tomu, na co jsme byli v posledních dnech, ne-li týdnech, zvyklí.

V noci jsem téměř nespala. Neustále jsem si přehrávala ten moment, kdy mě oslovil onen chlapec. Co mi mohl chtít? Byla to hra? Jsem jen oběť hloupého žertu? Neměla jsem na žádnou z těch otázek odpověď a to mě přivádělo k šílenství. Budila jsem se s představami a možnostmi, co se za tou záhadnou situací skrývá, ale jako kdyby žádná neodpovídala skutečnosti.

Cesta z areálu univerzity byla dlouhá pár kilometrů, postupně se na ní navíjely další a další stezky z farem a jiných obydlí a proto jsem v polovině cesty už zdaleka nešla jediná daným směrem.

„Dobrý den, Celestine,“ pozdravila mě jedna starší služebná, která se na trh hrnula z nedalekého panství. Častokrát jsme si povídaly, dnes však vypadala, že velmi spěchá a proto jsem ji nechala s pokývnutím a mírným úsměvem utíkat. Přestože by se cesta mohla zdát dlouhá, mně zabrala pouze několik desítek minut.

Místní na trhu prodávali leccos. Většinou to byla vypěstovaná zelenina, jelikož byl podzim, všude byla jablka a také mnoho zvířat určených na porážku. Nebylo to nic, co bych jakkoli schvalovala, přesto jsem to brala jako holý fakt, s nímž nikdo nemohl nic dělat. A byla bych pokrytec, kdybych litovala zvířata živá a pak si je vychutnávala na talíři. Sehnala jsem několik kusů kořenové zeleniny, o které mě požádali v kuchyni, vzala si do kapes šatů pár červených jablek a od milé mladé dámy jsem si nechala kolem krku uvázat hedvábný šátek.

„Sluší ti,“ ozvalo se mi za zády jako předchozí večer. Naskočila mi husí kůže. Lehce jsem přejela prsty po šátku. Pomalu jsem se otočila. Tentokrát se nejednalo o blondátého,

nýbrž o chlapce s havraními vlasy, které mu trčely do všech stran. Byl vysoký, měl široká ramena a pronikavé modré oči, v nichž tančily jiskřičky pobavení.

„Potřebujete něco?“ otázala jsem se ostře. Nesměla jsem působit slabě. Už včera jsem utekla. Dneska jsem to potřebovala ustát za každou cenu.

„Pojďme se projít.“ Na tváři mu pohrával lehký úsměv, kterému jednoznačně propadla kdejaká mladá dívka. Prohlížel si můj nervózní pohled, přičemž jsem nemohla nepostřehnout pobavení v jeho očích. Nehodilo se to. Rozhodně jsem se nemohla procházet s nikým, koho jsem neznala, můj otec by zešílel. Nehledě na to, že by to značilo, že se mi dvoří, čemuž jsem sotva chtěla věřit. A přesto jsem věděla, že když odmítnu, nezjistím, o co mu vlastně jde. Hodila jsem své společenské postavení pro jednu stranou. Už takhle jsem pobuřovala všechny madam svým bydlištěm a třeba to tady na trhu nikdo tak vnímat nebude. To bylo samozřejmě naivní, nemohla jsem si pomoci. Ten chlapec něco věděl.

Mlčky jsem přikývla. Nabídl mi rámě, do něhož jsem lehce a velmi neochotně vsunula ruku. Vedl mě za trh, skoro do nedaleké vesnice, ale jakmile se cesta rozvětvila, uhnuli jsme směrem k alejím a loukám. Celou cestu mlčel, ovšem jakmile jsme se dostali na horizont, zastavil a nechal mě kochat se. Tiše jsem sledovala skotskou vysočinu, která se před námi rozprostírala v nekonečných dálkách. Jasně zelené pastviny se o svou zeleň dělily s ovce, nedaleko byla krásná vřesoviště a v dálce se tkvěly vysoké jehličnaté lesy. Přestože jsem vnímala přítomnost chlapce vedle mě, který uvolnil rámě a mně tak klesla paže podél těla, nemohla jsem odtrhnout oči od krajiny. A pak si černovlasý sedl na místo, kde předtím stál, chytil mě za ruku a stáhl mě k sobě na zem.

Prudce jsem se na něj podívala. „To vůbec nebylo slušné,“ poznamenala jsem se zamračením.

„Já tu nejsem od toho, abych k tobě byl slušný,“ pronesl hlubokým hlasem, aniž by se na mě podíval. Zamrkala jsem a na sucho otevřela pusu. Zasmál se. „Tak jsem to zase nemyslel. Neočekávám od tebe nic, mám pro tebe nabídku.“

Rychle jsem se zvedla a popošla dál několik kroků od něj. „Vy jste ale hulvát! Ve městě je spousta dam, které na vaše nabídky kývnou, já taková nejsem!“ rozkřikla jsem se a rozběhla se po pěšině zpátky směrem k jarmarku. Šátek, který jsem měla očividně špatně uvázaný, se uvolnil, neměla jsem však energii na to jej jít zpět sbírat. Slyšela jsem jeho hlasitý smích, načež jsem zpomalila a nevěřícně se na něj otočila, když mě opět chytil za ruku a pokusil se mě zastavit.

„Tak jsem to nemyslel. Nic proti tobě, ale jak říkáš, o takovou službu bych požádal jiné.“ A tak jsem mu dala facku. Pro urážku. A pro vysvětlení urážky. A další urážku.

Přitiskla jsem si ruku na rty a vyděšeně sledovala jeho zarudlou tvář. V hlavě jsem si nekonečně nadávala, že se to nesluší a že na mě pobyt mezi muži má očividně nedobry vliv, přesto jsem někde v koutě cítila příjemné zadostiučinění a moc se mi to líbilo. Proto jsem se neomluvila, přestože jsem nejspíš měla.

„Možná jsem si to zasloužil,“ řekl docela pobaveně a promnul si tvář. Pevně jsem stiskla rty do tenké linky a snažila se nedat najevo jakékoli emoce. „Tak ještě jednou a tentokrát slušně. Jmenuji se Timothy Wiltshire, můj otec je hrabětem na panství, ale to není nijak podstatné. Prý se to sluší říct, tak vám to, slečno, oznamuji.“

„Těší mě, Timothy, jehož otec je hrabětem na panství Wiltshire. Mé jméno je Celestine Baemish. Můj otec zas učí na Maplesbane přírodní vědy.“ Podala jsem mu hřbet ruky, na který lehce přitiskl své rty, načež se mi pronikavě zahleděl do očí. „Co ode mě potřebuješ?“ přerušila jsem ticho, které nastalo na krátkou chvíli a odtrhla od něj svůj pohled.

„Jedná se o informace, které bych ti rád předal, přestože jsou velmi tajné. Nemohu je sdílet s ledaským a proto potřebuji tvou přísahu o mlčenlivosti.“ Po dlouhé době konečně uvolnil mou ruku ze svého sevření, znovu mi nabídl rámě a vedl mě zpět k horizontu, tentokrát však o kousek dál, kde stála lavička. Pokynul mi, abych se posadila, sám však zůstal stát.

„Proč by mě vaše tajné informace měly zajímat, Timothy?“

„Dejme tomu, že bys získala přístup ke knihám, k nimž nemá přístup ani vedení školy. Mohla bys mít znalosti, které se nepředávají ani v hodinách.“

Zavrtěla jsem hlavou. „O jaké knihy se jedná?“

Lehce se zasmál. „Jsou věci, nebeské děvče, které se nemůžeš dozvědět hned. Platí se za ně cena. A tady je to mlčenlivost.“ Znovu jsem svraštila obočí nad tou přezdívkou, kterou jsem po několika měsících strávených na Maplesbane slyšela teprve podruhé. Dva dny za sebou. Vzpomněla jsem si, že jsem jej zahlédla u skupinky, k níž se předchozí večer přidal ten blondák, který mě oslovil jako první.

„Ne.“

Zmateně se na mě podíval. „Ne?“

„Ne,“ pronesla jsem znovu rozhodně a už se chystala vstát, když v tom opět narušil můj osobní prostor, postavil se přímo přede mě a donutil mě tím, abych zvedla hlavu a podívala se do jeho tmavých očí.

„Vím, že se bojíš,“ řekl trochu tišeji, „ale tohle je obchod. Není to žert. Nehodlám si z tebe dělat legraci, přestože by sis to mohla myslet. Ale původní Shakespearovy sonety by tě

mohly zajímat, co myslíš?“ Zvedl jeden koutek úst v sebevědomém úšklebku. Věděl, že na tohle uslyším. A tak jsem mlčela. Opustil můj osobní prostor, poodstoupil.

„Nemůžu ti říct, o jaké knihy a informace se jedná, jednak proto, že sám o všech nevím a jednak se tajemství nemůžou vyzrazovat hned.“

„Proč byste mi ale ten přístup dávali?“ zeptala jsem se pochybovačně. „Co bude protislužba?“ „Dejme tomu, že jsme se o tobě dozvěděli víc, než bys nám o sobě kdy řekla sama. A víme, že jsi chytrá. Potřebujeme pomoc. Potřebujeme, aby ses přidala do našeho spolku.“ Poslední větu pronesl skoro až neochotně, já však hltala každé slovo. Spolek. Tajný univerzitní spolek, v němž bych se mohla angažovat. Věděla jsem, že v mých očích vidí jas, který tam předtím nebyl. Nedokázala jsem skrýt vzrušení, které mě naplnilo okamžitě, jakmile to dořekl. Na tváři mu pohrával vítězný úšklebek. Bylo to pro něj snadné. Možná i snazší, než očekával. Jenže já o tuhle příležitost nemohla přijít. První Shakespearovy sonety. Co dalšího to jejich tajné místo může nabízet?

*Mrháním sil v tmách hanby pustošivé
Je chtič, když rve, co chtěl. Když teprv chce to,
Zná jenom krev a zrady, sliby křivé,
Surovec, vrah a lhář a sketa je to.
Hnusí se nám, jak poskytne nám slast,
Jak máme to, co zoufale jsme chtěli,
Hned nepřičetně zoufáme si zas,
Že jsme mu, blázni, takhle naletěli.
Blázni, když chcem to, blázni, když to máme,
Šílíme před tím, při tom, po tom též,
Vteřinu štěstí dlouze odpykáme –
Z příslibu blaha bláhová je lež.
To všechno každý ví, však nikdo neví,
Jak peklu uniknout, když číhá v nebi.*

— Sonet 129, William Shakespeare

Kapitola 3.

Se zeleninou jsem přišla pozdě. Timothy mě doprovodil až k budově, ve které se kuchyně nacházela, celou cestu mi vyprávěl o svých přátelích ze spolku, kterému říkali již od založení univerzity Caelum. Pochopitelně jsem v očích všech, které jsme potkali, byla zadaná. S tím faktem jsem se dokázala smířit. Časem to všechny přejde, až nás spolu zase neuvidí. Přesto kuchařky v kuchyni své potutelné pohledy nebyly schopné utajit a hned za mnou přispěchaly a vyzvídaly, co ten mladík s havraními vlasy chtěl a proč jsem s ním od božího rána. Rychle jsem to vyřešila tím, že je to dávný známý, který chce požádat o ruku jednu z mých přítelkyň z Yorku, kde jsem dřív bydlela a ptal se mě, jestli mě napadá něco jiného, co by jí udělalo radost. Pochopitelně mi to nevěřily, ale alespoň jsem nemusela čelit dalším otázkám. A tak mi raději vynadaly, že kvůli mně a Timothymu mají zpoždění s obědem. Mlčky jsem sklopila hlavu a vydala se do hudební síně studenými chodbami univerzity, kde výjimečně nikdo neměl hodinu a já tak mohla jít v klidu cvičit na klavír.

Zvedla jsem poklop na klávesách, na kterých ležel dvakrát přeložený list papíru. Zamračila jsem se a rozložila jej.

Dnes po večeři. U stáji. Velký javor. Ať o tobě nikdo neví.

— T.

Byla jsem si víc než jistá, že ten papír byl určený mně. Rychle jsem se rozhlédla po okolí, ačkoli jsem věděla, že nikdo v blízkém okolí není a vložila psaníčko za šněrování. Odtamtud vypadnout nemohlo.

Pohládila jsem klávesy, po kterých přes vysoká okna tančily paprsky poledního slunce. Zavrtěla jsem hlavou. Jak mohl vědět, že budu zrovna tady? Kolik toho ten hulvát o mně ještě věděl? Sice zmínil, že něco zjistil, ačkoli jsem neměla tušení, od koho, ale přesto mě překvapovalo, že zná i můj denní rozvrh. Srdce se mi rozbušilo. Co když byl v mém pokoji a něco četl? Ne, to se nemohlo stát. Nikdo by jej tam nepustil. Ledaže...

Neměla jsem energii na plýtvání nad přemýšlením, co anebo kde to zjistil, protože jsem se ho mohla dneska prostě zeptat. Věděla jsem, že mi odpoví.

Nechala jsem proto prsty klouzat po klávesách v půvabné melodii jedné ze Schubertových klavírních sonát. Zvuky hudby mě přenesly zpět na místo, které jsem dnes díky Timothymu objevila. Zavřela jsem oči a nechala vítr z krajiny, aby roztančil mé vlasy výjimečně rozpuštěné, aby mě odnášel z místa na místo, aby mě hladil po holých pažích a společně s trsy trávy mě šimral po kotnících. A pak už jsem nevnímala, že mé prsty tisknou klávesy a chodidla mačkají šlapadla a prodlužují tóny, najednou jsem opravdu tančila mezi

barevným listím při západu slunce. Zaklonila jsem hlavu a nechala to nekonečné světlo, aby mě pohladilo po tváři. Rozesmála jsem se. Krajina se zdála jako malovaná, v dálce se čas od času ozvaly námitky zvířat a já najednou mohla všechno. Rozevřela jsem paže, přičemž jsem se roztočila dokola se zakloněnou hlavou a smíchem v hrudi. A pak mi do rozevřených dlaní vklouzla cizí dlaň.

Otevřela jsem oči a vrátila se myšlenkami zpět do hudební síně. Skladbu jsem ukončila v půlce, zaklapla klávesy a vydala se do jedné ze tří knihoven. Do té, ve které byly materiály především pro studenty literatury a filozofie a proto v nich bylo ticho a klid, nikdo se nesnažil řešit složité vzorce, kterým bych v životě neporozuměla a rozhodně nesloužila jako společenská místnost. Potřebovala jsem něco, co by mé myšlenky usměrnilo, aby přestaly ubíhat k chlapcům, kteří mě v posledních dnech oslovili zničehonic.

Také proto jsem se snažila nedat najevo rozrušení, když jsem procházela okolo pohovek na kraji knihovny, kde právě ona skupinka mladíků seděla a vzrušeně se o něčem bavili nad pár otevřenými knihami. Nemohla jsem si nevšimnout, jak jedna z nich byla velká a dost možná velmi stará. Zachvěla jsem se. Třeba se do ní podívám i já.

Snažila jsem se kolem nich projít bez povšimnutí, to se mi ovšem nepovedlo, jelikož hned při příchodu mi zamával blondák, drcnul do silnějšího kluka vedle něj, který vzhledl a najednou přestali všichni mluvit. Zmateně jsem zamrkala, načež jsem se rozběhla dál a ztratila se raději v uličkách. Shodou okolností jsem skončila u H a proto jsem si bez váhání vypůjčila Homérovu Odysseiu, načež se usadila v nejzazším koutě knihovny, tak daleko, aby mě nemohli najít.

Homér byl pro mou unavenou mysl až příliš. Nebyla jsem zvyklá prožívat více než pár hodin klavíru, nějaké čtení a občasnou výpomoc v kuchyni a proto mě rádo by dobrodružství, jímž se stalo jen promluvit s dvěma chlapci ve dvou dnech, poněkud vyčerpalo. Nebyla jsem s to se chytit, písmenka o Troji mi splývala a myšlenky mi neustále utíkaly. Proč vlastně oslovili mě? Je tu tolik géniů, přece jen je to jedna z nejlepších univerzit království. V myslí jsem si vynadala. Hloupá a naivní. Přece jsem si nemohla myslet, že za tím je jen potřeba mého geniálního mozku. Nesměla jsem zapomínat, že to jsou muži. Oni se narodili s výhodami, proč by po mně vůbec chtěli pomoc? Jde tu o něco víc. Tím jsem si najednou byla více než jistá. Jenže jsem musela zjistit o co. Třeba... třeba jsem se jednomu z nich mohla zalíbit, ale neví, jak mě oslovit. Kdybych se vdala a vdala se za jednoho z mužů, který má přístup k informacím, možná by to přeci jen nebylo takové břímě. Ošila jsem se a sama nad sebou se pozastavila. Tohle jsem nemohla myslet vážně.

A přece jen ta myšlenka v pozadí lechtala mou mysl. Přeci jen jsem si mohla něco málo domýšlet. Anebo také ne. Je to náš věk. Zamilováváme se, poznáváme a nakonec to končí svazky. Před očima mi proběhl obraz nejprve bloňdáka z předchozího večera a následně se stejně rychle objevil Timothy. Ten mi v myšlenkách utkvěl o krátkou, ale značnou chvíli déle. A pak se na mě usmál a zmizel.

Potřásla jsem hlavou. Potřebovala jsem čaj. Spoustu čaje. Spěšně jsem vzhlédla a všimla si velkých hodin na zdi uprostřed knihovny. Tak akorát čas se převléct a jít na večeři. A pak také na tajnou schůzku s několika chlapci, kteří mi už za pouhé dva dny dokázali zamotat hlavu tak, že jsem si ani nevšimla, že jsem Odysseu nechala ležet na pohovce a bez mrknutí oka rychle prošla knihovnou, načež jsem se řítila do budovy, v níž se nacházel můj malebný pokoj. Nezastavila jsem se proto, že bych si vzpomněla na knihu, kterou jsem v knihovně zapoměla. Slunce akorát zapadalo za mohutné stěny univerzity. Kamen, který se stal kdysi dávno zdi budovy jasně zářil. Fontána ve tvaru květin uprostřed nádvoří lehce pobublávala tenký proud vody, po stromech okolo posedávali ptáci a cvrlikali. Vysoká okna odrážela sluneční svit. Mlčky jsem se začala pomalu otáčet. Za tu dobu, co jsem zde pobývala, jsem si tak zvykla na všednost každého dne, že jsem opomíjela nevšednost místa, které mi bylo domovem. Ta myšlenka mě kupodivu zahřála. Přestože jsem se zde cítila nepatřičně a občas jsem z hloubi duše žárlila na všechny své spolubydlící, opravdu jsem Maplesbane přijala za svůj domov, aniž bych nad tím musela dlouho uvažovat. A tak jsem jen němě zírala na ty silné kamenné zdi, na těch několik věží, v nichž se učila fyzika a astrologie, na okna, která zvala do svých učeben a poslouchala ševlení stromů, zurčení fontány a tichý hluk, který způsobovalo nekonečné debatování studentů.

Hodiny na jedné z věží začaly odbíjet půl šestou večer a mě vytrhly z rozjímání. Zamrkala jsem, vrátila se zpět z úvah do světa přede mnou a neváhající ani minutu, jsem se rozběhla do svého pokoje. Na posteli jsem našla rozprostřené dvoje šaty, zbytek byl již úhledně pověšen ve skříni, kterou jsem se po prvním hlasitém zaskřípání rozhodla zase rychle zavřít. Musela jsem volit takticky. Potřebovala jsem něco, co se hodilo na večeři a přesto to bylo dost teplé na večer ve tmě, aniž by to budilo pozornost a nevyvolávalo to vzrušené a především zbytečné dotazy. Zamračila jsem se. Nakonec jsem se rozhodla velmi nenápadně, přesto docela elegantně. Rozvázala jsem šněrovačku hnědých šatů, které ze mě díky tomu sklouzly a já se mohla konečně pořádně nadechnout. Lněnou košili s nabíranými rukávy jsem také lehce odhodila a místo toho si uvázala kolem těla korzet. Chvíli mi to zas trvalo, ale od dob, co maminka umřela, mi s tím neměl kdo pomáhat a proto jsem se to musela naučit vázat sama. Kolem pasu jsem si uvázala docela malý honzík a spěšně jsem si navlékla tmavý

živůtek a sukni. Nakonec jsem si stejně ještě kolem krku připnula hnědý plášť, protože s přicházejícím podzimem již začala být opravdu zima. Vršek vlasů jsem spěšně sepnula sponami na zátylku a zbytek nechala v jemných loknách splývat po zádech. Na ruce jsem si nasadila rukavice a kvapným krokem jsem se vydala do jídelny.

Kapitola 4.

Neměla jsem chuť k jídlu, neměla jsem chuť prakticky na nic. Sotva jsem usrkla trochu čaje a snědla dvě sousta omelety. Mnula jsem si ruce nervozitou, přestože jsem se snažila to na sobě nedávat nikterak najevo. Doufala jsem, že ani mé teplejší oblečení neprozradí osazenstvu, že bych se chystala kamkoli ve večerních hodinách, ovšem vypadalo to, že si spíš všichni na mou milou přítomnost již dávno zvykli a proto téměř nikdo nezvedl oči, když jsem procházela jídelnou. Kupodivu ani hlouček na kraji jídelny si mě nevšímal, díky čemuž mě uvedli do lehkých rozpaků, jestli byl vůbec lístek původně míněn mně a jestli ne, komu pak. Ještě jsem trochu zpomalila krok a snažila se očima zkontaktovat aspoň jednoho z chlapců, všichni však byli pohrouženi do rozhovoru a nikdo se na mě nepodíval. Zmateně jsem zavrtěla hlavou, načež jsem se vydala ke stájím. Možná nebylo psaní určeno mně, pak ale chci zjistit, komu bylo.

Snažila jsem se jít tak, aby mne nikdo nepostřehl. Přetáhla jsem si plášť přes hlavu, přičemž jsem se vydala cestou, jež vedla za budovami a tím pádem jsem mohla potkat snad jen pracovníky. Díkybohu byl čas večere pro celou akademii, proto si mě opravdu nikdo nevšímal. Jako bych snad vůbec nebyla vidět. Minula jsem jednoho stájného, kterého jsem takřka srazila, ovšem ani on mě nijak nebral na vědomí, nechal mě beze slov projít stájem. Koně ržály, ovšem žádný nebyl mou přítomností rozrušen, což jsem koneckonců vlastně velmi uvítala. Ani zvíře nemohlo vzbudit podezření, že se něco chystá.

Došla jsem až na konec jedné ze dvou stájí, tam, kde je nejlépe vidět na starý javor, který dominuje starému nádvoří, jenž už se dávno nevyužívá. Nahradilo jej nové s kašnou, které je uprostřed všech budov a tím pádem na něj ředitel přesunul veškeré dění. O staré nádvoří se přestalo tak aktivně pečovat, mezi kameny, jimiž bylo vydlážděno, ustavičně rostla tráva, kterou sem tam někdo vzal alespoň srpem. Ve světle lamp, které již někdo zapálil, bylo vidět, že se na zemi povaluje neodhrabané listí. Naproti stáji, za javorem, byla vysoká kamenná zeď, která obklopovala prostory univerzity. Právě tím směrem jsem upínala svůj

pohled, protože jsem tušila, že pokud se má tuhle noc něco odehrát, bude to právě ve stínu stromu.

Sama jsem se schovala do stínů vrat stájí a zkontrolovala, aby ten můj nedopadal nikam mimo a tím mě neprozrazoval. Do tváře se mi sem tam opřel chladný podzimní vítr, nic mě však nedokázalo odradit, abych zjistila, o co jde. Ani myš, která mi proběhla po špičkách bot. Přitiskla jsem si na ústa prudce dlaň a do rukavice tiše vypískla. Rychle jsem se rozhlédla, zda mě mé vyděšení neprozradilo a když se ukázalo, že se scéna přede mnou nikterak nezměnila, klidně jsem vydechla.

Vítr zesílil a přinesl s sebou i tichý šepot mužských hlasů.

„Já ti říkám, že nepřijde,“ pronášel suverénně jeden, který jsem nepoznávala. Padla úplná tma, takže jsem mohla pozorovat jen siluety, jak klidně postupují podél západní zdi. Někdo se uchechtl.

„Nevím, co je na tom vtipné, Bastiene. Tohle je příliš důležité,“ napomenul opět první hlas někoho. Siluety se přesunuly pod javor, přičemž jsem pocítila, že se dívají mým směrem. Představila jsem si, že splývám s tmou, která mě obklopovala a snažila se být neviditelná. Ještě nebyl správný čas na to se prozradit.

„Podle mě máš pochroumané nervy, Juliane. Jsi tou knihou posedlý, aniž bys věděl, co se v ní píše.“ Tenhle hlas jsem poznávala. Patřil tomu světlovlasému, který mě oslovil pár večerů zpátky. Bylo slyšet, že se Julianovi posmívá. O to víc jej to dělalo odpudivým, přestože když jsem si vybavila jeho vzhled, totéž jsem říct nemohla. Zaujalo mě, o jaké knize mluví. Příkrčila jsem se, načež se trochu posunula, abych lépe zahlédla siluety. Byly čtyři. Jeden stál s rukama vraženýma v kapsách, dva stáli naproti sobě, odhadovala jsem, že se jedná právě o Sebastiana a Juliana a čtvrtý se ledabyle opíral o javor. Okamžitě jsem věděla, komu poslední silueta patří a zastyděla se, že jsem si jej prohlížela natolik, abych ho poznala okamžitě. Dokázala jsem si představit, jak mu na tváři hraje lehký pobavený úsměv. Vyděšeně jsem zamrkala a rychle představu zahнала. Přeci tady nejsem kvůli chlapci s uhlovými vlasy, které si není schopen pořádně ani učesat.

„Přeložili jsme už polovinu, Sebastiene. Víme, o co tam jde. Všichni jsme se shodli, že to chceme získat, tak proč se snažíš prchnout?“

Sebastien rozhodl rukama, načež začal pochodovat před svými přáteli. „Nemůžeme si být jisti, že jsme ji přeložili správně. Našli jsme ji uprostřed ničeho, zjevila se jako písmo svaté! Je to kniha, kterou mohl napsat třeba jen tulák, co si z nás chtěl vystřelit.“

„Ta kniha je poklad, Sebe. Můžeme se pokusit ujistit se v překladu ještě mockrát, už teď ale víme, co potřebujeme.“ Timothyho silueta se odrazila od stromu, načež zmizela ve tmě. Mlčky, tiše, bez povšimnutí.

„Je to tak. Máme to přímo před sebou, proč to nezkusit. Benjamin má pravdu. Můžeme díky tomu získat všechno.“ Ještě chvíli se dohadovali o tom, zda využít knihy, o níž jsem potřebovala vědět více, anebo ne, zdálo se však, že čím byl večer delší, tím spíše Sebastien prohrával. Nakonec přikývl. Timothy tam stále nebyl, nikdo ho ale ani nepostrádal. Přišlo mi to zvláštní, snažila jsem se však uši nastražit tak, abych nepřeslechla cokoli, co by mi o daném pokladu řeklo více, proto jsem pochopitelně nevnímala, že mi někdo dýchá na krk. Vítr směrem do stáje zavál mnohem prudčeji, čímž způsobil, že mi z vlasů sklouzla kapuce.

Ztuhla jsem. Někdo mi přešel prsty po šíji a zezadu odhrnul lokny z mých ramen. Přestala jsem dýchat. Panika se mě začínala ujímat, procházela celým mým tělem a nedovolovala mi udělat jediný pohyb. Něčí prsty mě pohladily po krku. Naskočila mi z toho ledového dotyku husí kůže.

„Věděl jsem, že ten list najdeš.“ Jeho dech mi zatančil za uchem a každičkový chlup na mém těle se postavil do pozoru. A pak jsem prudce vydechla. Stále jsem se neodvážila otočit, přestože jsem věděla, kdo je daný vetřelec.

Kapitola 5.

„Omlouvám se, zda jsem tě vyděsil. Přišlo mi to jako z těch románů, které tak ráda čteš.“ V jemném světle se přede mnou objevily černé kadeře, tmavé oči a lehký úsměv. Timothy se nade mnou tyčil s výrazem šarmantního chlapce, který mě právě nevydělil k smrti.

Podpatkem jsem mu dupla na nohu.

„Tohle už nikdy nebudete opakovat!“ rozkřikla jsem se na celou stáj, načež si založila ruce na prsou a obdařila Timothyho, který skučel nad bolavým chodidlem, vzteklým pohledem. Chlapci od stromu se na nás otočili. Timothy si mě změřil pohledem, odfrkl si, načež se vydal zpět ke stromu. Beze slova. Bez omluvy. Vzteky jsem funěla.

„To měl být nějaký vtíp? Okamžitě se vraťte a omluvte se!“ zakřičela jsem s rukama v pěst. Chlapec si mě však vůbec nevšímal, znovu se opřel o javor a zíral kamsi do prázdna. Ostatní vybuchli smíchy.

„Tak tady ji máme,“ ozval se ten, jehož jsem odhadovala na Juliana, došel až ke mně, vzal mou ruku, kterou lehce políbil a představil se. „Timothy má občas velmi zvláštní manéry.

Omlouvám se za něj, slečno. Jmenuji se Julian a toto je Benjamin,“ ukázal na otlého muže, který se mu držel v patách a poté se otočil na posledního postávajícího. „A Sebastiena už, tuším, znáte.“

Přikývla jsem. Sebastian ke mně vykročil, načež se nepatrně uklonil a s úsměvem obsáhl paží celé společenství. „Vítejte mezi námi, Celestine. Vítejte v Caeli, tajném spolku Maplesbane.“ Mlčky jsem na něj zírала, snažila jsem se nedat najevo své udivení. Tušila jsem, že i tato univerzita bude mít vlastní spolek, něco, co bude vzdálené mému dosahu mnohem více než samotné studium, ovšem svým způsobem mě nikdy nenapadlo, že by to mohli vést tito mladíci a ještě k tomu, že by mě do něj uvedli. Přejížděla jsem pohledem jednoho po druhém. Sebastiene se na mě něžně usmíval, sálala z něj empatie.

„Rozumím, působí to poněkud podivně. Nicméně převzali jsme odkazy našich otců a jejich otců a tak dále a nyní skrýváme a odkrýváme tajemství světů.“ Někdo sykl. Sebastien se otočil. Timothy na něj vrtěl hlavou.

„Ale ovšem. Řekni jí všechno. Hned. A spolek už nikdy nebude muset používat přízvisko *tajný*, hlupáku.“

„Říkám jí pouze to, co je nutné. Co si myslíš, že udělá? Někomu to řekne?“

„Neřeknu to nikomu,“ ozvala jsem se sebejistě.

Timothy si odfrkl. „Ale jistě. Protože nemáš komu, slečinko. Tohle je hloupý nápad. Nedopadne to dobře. Teď to naopak vidím docela jistě,“ prohlásil. Vlasy mu spadaly do obličeje, on je však vztekle odhrnul, načež zmizel ve tmě. Němě jsem sledovala jeho stín, jak se proplétá mezi stromy u zdi a pak jsem jej ztratila z dohledu. Potřepala jsem hlavou. Na tohle teď nebyl čas.

„O co jde?“ otázala jsem se zpříma. Každý chlapec se podíval na toho druhého. Benjamin pobídl očima Juliana, který se zhluboka nadechl.

„Potřebujeme pomoc.“

*Když slyším zvon, jak odměřuje čas,
A v tlamě noci vidím mizet den,
Když stříbrem prokvétá už černý vlas,
A jaro setřásá květ za květem,
Když vidím zas, že opadalo listí,
A holý strom že neskýtá už stín,
Že zeleň léta vezou po strništi
Jak na marách a s vousy od osin,*

*Pak tvojí krásy ptám se v obavách,
Zda tuhle zkázu času vydrží:
Než každá krása obrátí se v prach,
Má vidět jinou vedle sebe žít;
Pod kosou času jednou padne každý,
Jen ten, kdo plodí, může přežít navždy.*

— *Sonet 12, William Shakespeare*

Pročítala jsem verše onoho sonetu stále dokola. Byl o smrti, o znovuzrození, o plodu života. Jenže co když tenhle plod nebyl zárodkem dvou lidí, nýbrž čehosi jiného? *Pak tvojí krásy ptám se v obavách, zda tuhle zkázu vydrží...* Snad mohlo se jednat o očekávání, mohl Shakespeare vyprávět o zrodu dítěte, za nějž však žena platí daň. V hlavě mi však křičelo cosi, že přestože to tak básník mohl myslet, měla bych to číst jinak. Tak, jak v našem světě není úplně běžné.

Potřebovali pomoc. Potřebovali mě, protože nikdo jiný nepřicházel v úvahu. Naprostá šílenost. Přece jen se objevil způsob, jak být hrdá na to býti ženou. Hrdá... možná. Možná jsem byla prostě jen způsobem, kterým by získali to, o čemž jim řekla ta kniha. I já bych získala.

Znělo to neuvěřitelně. Iniciační rituál. Vrtěla jsem hlavou při každém slově, která střídavě vycházela z jejich úst. Stačilo pár kapek mé krve. V ten moment pro mě nepředstavitelné. A přece tam bylo tajemství, které mě tak moc lákalo zjistit víc. To, co mě mohlo čekat po vstupu do spolku bylo takřka nemyslitelné. Kniha opředena snad magií, jež by prolomila oponu mezi naším světem a světem poznání.

Najednou se pohádky o kouzlech nezdály tak vzdálené.

Kapitola 6.

Sluneční paprsky následujícího dne mne probraly příliš brzy. Tedy to jsem si nalhávala. Ve skutečnosti to byla zadumanost, zvědavost a především očekávání. Zoufale jsem toužila znát více, o onom tajemství mi prozradili ukrutně málo a moje touha po poznání tak tančila celým mým tělem a doutnala s každým dalším okamžikem. Nebyla jsem schopná ten den pomáhat

v kuchyni, při prvním popálení mě kuchařky poslaly do stájí pomoci s hřebelcováním, ale mé ustavičné klevetění do koňských uší je dělalo neklidné a proto mě nakonec i stájný vyhnal. Homéra jsem číst nedokázala, prsty na klávesách přeskakovaly tóny a při vyšívání jsem se neustále bodala do prstu. Pochopitelně do toho popáleného. Neustále jsem zírala na hodiny. Večer mě měli uvést. Byl úplněk, podle jejich kalendáře se nacházel zrovna ve znamení Beranu, domnívala jsem se, přičemž jsem netušila, jak by to na mě mělo působit a jestli vůbec nějak. Věci, jako astrologie, mi byly na míle vzdálené. Tolik věcí bych se mohla přiučit.

Doloudala jsem se do svého pokoje, posadila se na parapet a bezmyšlenkovitě sledovala dění venku. Představovala jsem si, jak budu sedět v tajné knihovně, hltat latinská slova, jejichž význam budu postupně odkrývat, zapisovat si tajnosti a později je šifrovat ve svých sonetech. A až umřu, na téhle a jiných školách se o mně budou učit jako o velké autorce úrovně lorda Byrona, Shelleyho nebo jeho ženy. Tak vysoko jsem se chtěla dostat.

Opřela jsem si hlavu o okno, které se začalo zamlžovat. Z druhé strany po něm stékaly kapky dalšího podzimního deště, listy břecťanu se vlnily kolem okenic v prudkém dešti a jako každý jiný deštivý den, se i dnes chlapani v různobarevných oblecích schovávali pod své brašny, aby unikli promoknutí.

Vzala jsem si do rukou papír, na kterém byla kaňka z předchozích dní. Snažila jsem se cokoli napsat, ale má mysl se nedokázala soustředit ani na mou nejmilejší činnost, proto jsem to vzdala. Můj žaludek zaskuhral. V daný moment jsem netušila, zda to bylo hladu anebo nervozitou. Na jednu stranu jsem si chtěla zakázat se s nimi večer vidět. Nejen, že jsem již teď trávila příliš mnoho času ve společnosti s muži, ale také proto, že jsem neměla žádnou jistotu jejich čestnosti a počestnosti. Na mysl mi vytanuly ty nejhorší možné scénáře. Oklepala jsem se. Ani jeden z nich nevykazoval známky jakékoli násilnosti a agrese a možná poněkud naivně jsem věřila, že pokud by se přeci jen jeden z nich pokusil o cokoli, ostatní by jej určitě zastavili. A pokud mě s nimi nikdo neuvidí, nemohou mě označit ve společnosti za... Neměl by z toho být jakýkoli skandál. Přinejhorším bych byla nucena říci, že se mi jeden z nich dvoří a třeba, ale jen třeba, se to opravdu mohlo dít a já bych nebyla ani za lhářku. I to se zdálo jako řešení. Přesto v mé hlavě neustále zněl varovný šepot, který mi připomínal, že na univerzitě jsou kromě mě opravdu už jen služebné a proto to opravdu není bezpečné.

Zatřepala jsem hlavou, jako by to snad mělo čemukoli pomoci, načež se vydala ke skříni s několika novými kousky, které mi nechal poslat otec ze svých cest. Pohled mi padl na temně rudé korzetové šaty s vyšíváním živůtkem. Přestože neměly rukávy a odhalovaly tak ramena i část dekoltu, věděla jsem, že přesně takové šaty, temné, ženské a přesto dávající

najevo pevnou vůli, jsou ideální na iniciační rituál. Nechtěla jsem se oblékat mužně, přestože můj šatník skýtal několikery kalhoty.

S určitým úsilím jsem na sebe nové šaty navlékla. Vypadaly přesně tak, jak jsem si je představovala. Vesele jsem se ušklíbla, když jsem zjistila, že jsou obohaceny ještě o skryté kapsy. Přesně to jsem potřebovala. Opět jsem si, jako předchozí večer, stáhla vlasy jen z obličeje, sepnula je pevnou sponkou na týle a zbytek nechala volně splývat, aby doplňovaly oděv, který by jinak mohl působit poněkud svůdně. To v mém plánu nebylo. Obzvláště ne o samotě s mladými muži. Kolem krku jsem zapnula plášť, který mě okamžitě začal hřát, do kapes ukryla malý kapesní nožik pro všechny příležitosti. Na ruce jsem si natáhla lehké kožené rukavičky, o nichž strýc tvrdil, že je neprořízne ani excalibr. Přesto jsem se rozhodla si raději dávat pozor.

Otec mi s několikery šaty z pevniny, nyní měl být konkrétně v Itálii, poslal i dopis, v němž poznamenal, že se do konce roku se svými studenty vracet nebude. Ještě navštíví Řecko a pokud se jim to jen trochu povede, projedou i středem přes Rakousko-Uhersko. Během čtení dopisu mě to ani v nejmenším nezarazilo. Tušila jsem, že se otec do Maplesbane jen tak nechystá, jestliže mu univerzita dovolila se studenty cestovat, nic jej tu nedrželo. To byl přeci jen jeho úděl. Proto nechal mě i matku samotnou u svých rodičů, kteří se o nás měli postarat, ale brzy v mých raných dětských letech umřeli na souchotiny. Měly jsme s matkou štěstí, že jsme se nemoci vyhnuly, otec nám přenechal dům, přičemž se dále věnoval svým vědeckým a posléze učitelským zálibám. Občas přijel do Yorku, v němž jsme měli poměrně rozlehlé panství, alespoň na zimní svátky, sem tam mi dovezl knihu, na jejíž čtení jsem ještě nebyla dosti vyspělá a vždy se příliš divil, že ještě nejsem větší. Vyprávěl mi o svých schovancích z univerzit, jak jsou mladí muži cílevědomí a jak změnil svět a snažil se mě vést cestou, která byla ideální pro svědomitou budoucí manželku. Takovou, jaká byla i moje matka. Poctivě vyšívala, starala se o domácnost, psala svému muži dopisy, načež jej vřele vítala s poklonky, když se uráčil přijet z univerzity na panství. Oslovovala jej “můj pane” nebo “drahý muži”, připravovala hostiny, ne-li večírky, při nichž opěvovala jeho nové výzkumy, o nichž netušila zhola nic. A když odjel, seděla po nocích u krbu, četla stále dokola jeho dopisy, které už jí takřka nepsal a bědovala nad promarněným životem. Jenže pak zmizela. Několik dní se neobjevovala, nebyly o ní žádné zprávy a mně se svíralo hrdlo s každým setměním, kdy se neotevřely dveře do mého pokoje, aby mě pokárala, že nevyšívám ani necvičím na klavír, nýbrž čtu stále dokola krásnou literaturu, která mi do života nic nepřinese. A pak přišel dopis. Prostý, ovázaný černou stužkou, že se kočár vrhl do jezera, kolem nějž projížděli, a matka i s kočím utonula. Chvíli jsem byla na pochybách. Ještě před

pohřbem jsem věřila, že možná jen uprchla od každodenního života za trochou dobrodružství, jenže v momentě, kdy pohřbili její opravdové tělo, zmizela má hrdinská představa o divoké ženě, jež se postavila na vlastní nohy a přestože za sebou nechala dítě, je konečně svobodná. Otec i strýc byli příliš ctižádostiví, aby se jeden nebo druhý vzdali práce na univerzitě, proto s děkanem vyjednali podmínky, za nichž jsem tu mohla bydlet. A můj život, přestože byl úplně jiný, se zdál zase stejný.

Prohlédla jsem se v zrcadle v rohu pokojíčku, uhladila šaty, zhluboka se nadechla a s odhodláním každodennost mého života změnit, jsem se vydala do jídelny, jako bych se chystala změnit svět.

Kapitola 7.

Sotva jsem jedla. Třískání příborů o talíře, srkání, šum a povídání mi drásalo nervy. Donutila jsem se vypít alespoň hrnek teplého mléka a sníst pár soust neznámé ryby a již za několik krátkých minut jsem stála pod javorem přesně jako včera v noci. Byla tma, plížila jsem se ještě obratněji než předchozí den, nemohla jsem si dovolit pochybit. Připadalo mi, že na dnešní noci záleží téměř celý můj život.

Jistou chvíli jsem tam opatrně postávala, sledovala různá zákoutí a snažila se nevnímat chlad, který mi prostupoval tělem. A potom se ve svitu vzdálené lucerny objevila jedna jediná postava.

Zatajila jsem dech. Zamračila jsem se a zmateně se rozhlédla po okolí. Všude bylo mrtvolné ticho a mně se i přes tlukoucí srdce opět zdálo, že všechno je najednou mrtvé. Především to, co bývalo živé.

„Jsi tu brzo,“ ozvalo se ze stínů. Ještě chvíli jsem mžourala do tmy, nakonec ale stíny dostaly podobu Sebastiena, který mi se svým úšklebkem na tváři podal ruku. Vložila jsem do ní jeho dlaň, na kterou mě přes rukavici jemně políbil.

Přikývla jsem.

„Dochvilnost je úctyhodná vlastnost,“ poznamenal. Chvíli mi jen tak hleděl do očí, načež mi nabídl rámě a pokynul mi, abych se jím nechala vést.

„Doufám, že víš, co děláš. Ještě si to můžeš rozmyslet, Celestine. Což bych ti také doporučoval. Může to být nebezpečné a ty nevíš, do čeho se řítíš.“ Mlčela jsem. Odmítala jsem připustit, že by mohl mít být jen malý kousek pravdy, byla jsem pevně rozhodnutá a nechtěla jsem své rozhodnutí jakkoli měnit. Na to už bylo stejně pozdě. Vedl mě podél zdi

v jejím stínu, nakonec otevřel zadní vchod do budovy, v níž, tušila jsem, sídlili filozofové. Chodba byla osvětlena žhnoucími pochodněmi, což mě poněkud zarazilo, byla jsem zvyklá na olejové lampy, oproti čemuž byly pochodně dosti zastaralé.

„Vypadá to jak jeskyně. Však jsme ve škole, co je to za místo?“ zeptala jsem se tiše. Přesto se můj hlas odrazil od každé kamenné zdi.

Sebastien se uchechtl. „Ty bys taky ráda věděla všechno, vid’?“ na chvíli se odmlčel, přistoupil k soše, která se zčistajasna objevila na konci chodby. Fascinovaně jsem si ji prohlédla. Jednalo se o tváře tří mužů, každý vypadal úplně jinak. Byly vystouplé ze zdi, každý mě svýma prázdnýma očima sledoval, jako by něco očekávali.

„Kdo je to?“ zeptala jsem se opatrně.

Usmál se. Světlé vlasy ve světle pochodní vypadaly jako svatozář a úsměv byl příliš vřelý na celou situaci a na chlad v chodbě. „Tohle je Sokrates. Řecký filozof, patron filozofické fakulty. Tenhle vedle,“ ukázal na muže s vousy a chudobou ve tváři, „je Archilochos. Řecký básník, který je považován za tvůrce jambického verše. A tohohle posledního bys měla znát, nebeské děvče,“ pronesl s potutelným výrazem. Podívala jsem se pořádně na poslední obličej. Chvíli mi trvalo přiřadit podobiznu ke jménu, ovšem náznak oblečení z 15. století mi potvrdil můj dojem.

„Shakespeare,“ vydechla jsem. Sebastien přikývl.

„Tohle je také vchod do míst Caeli, našeho spolku. Už nyní příliš riskujeme, že ti o tom říkáme. Dnes složíš přísahu mlčenlivosti, Celestine. Protože za pravdu se platí krví.“ Jeho slova ve mně tiše rezonovala, když jsem lehce zaskočená sledovala tváře mrtvých před námi.

„Jak se tam dostaneme? Je tu zeď,“ podotkla jsem.

„Podívej se pozorněji.“ Chvíli jsem zeď zkoumala pohledem, a když si mé oči pořádně přivykli šeru, povšimla jsem si jiné struktury kamene nad hlavami velikánů.

„Musí se na to zatlačit?“

„Znáš jambický pentametr? Jistěže znáš, miluješ sonety. Tak jej využij.“ Zmateně jsem ho sledovala. Pozoroval mě, čekal na mou reakci. Věděla jsem, že už tohle je zkouška. Zda jsem hodná být členkou. Zda jsem schopná obstát. Musela jsem na to přijít. *Sonety...* Básně. Verše. Jambický verš. Myšlenky mi pobíhaly sem a tam, zmateně a přesto pomalu tvořily obraz jednoho verše sonetu, který jsem si zapamatovala.

Má lásko, vezmi si mé lásky všechny již...

— *Sonet 40, William Shakespeare*

V duchu jsem si verš několikrát opakovala. A později jsem to zkusila nahlas. Přízvuk. To bylo ono! Ještě několikrát jsem si to nahlas zopakovala, načež přistoupila k hlavám a přesně tak, jak říkaly přízvučné a nepřízvučné stopy lehce a těžce, poklepala na jednotlivé odlišné kameny.

Najednou se reliéf zasunul. Chvíli bylo slyšet skřípění, zvláštní mechanické zvuky, načež se část zdi sesunula a zmizela v zemi. Ve tmě za ní se rozhořely lucerny. Otočila jsem se na Sebastiena s očekáváním a nadšením v očích. Jenže Sebastiene tam nebyl.

Kapitola 8.

Vyděšeně jsem se rozhlédla. Všude bylo ticho. Děsivé, temné, protkнутé tajemstvím. Předemnou se objevila temná chodba osvětlená lucernami a za mnou byly jen chodby školy, v níž jsem se nespočetněkrát cítila nevídaně. Chvíli jsem váhala, čekala, jestli se Sebastiene neobjeví, ale v momentě, kdy jsem slyšela pouze tlukot vlastního srdce, jsem se rozhodla. Popadla jsem jednu lucernu, která vysela hned na začátku oné tajemné chodby, pro případ, že by měly tendenci postupně zhasínat, a vyděšeně, ale přesto nadmíru zvědavě, jsem se vydala do útrob univerzity.

Chodba díkybohu neměla žádné odbočky, v nichž bych mohla zabloudit. Měla očividně jen jeden cíl. Dovést mě za nimi. Nebo možná za někým jiným. Netušila jsem, co mě na konci čeká, přesto jsem věděla, že to potřebuji zjistit. Víc než cokoli. Koneckonců, na cestě zpátky by mě stejně nečekalo nic dobrého.

Neodhadovala jsem, jak dlouho jsem šla po světle, sledovala chladné kamenné stěny, po chvíli jsem se však ocitla před velkými dubovými dveřmi zdobenými kovovými prvky a nepřehlédnutelným nápisem: *ŽIJE TEN, KDO POZNÁVÁ*. Chvíli jsem na něj jen tak zírala a přemítala, co tím autor chtěl říct, ale zdálo se mi, že jsem tak blízko pochopení, že jsem se rozhodla už neváhat, vzala za masivní kliku a pomalu, stěží, dveře otevřela.

Předemnou se rozprostřela kruhová místnost. Postupně se samy od sebe zapálily pochodně na stěnách. Zalapala jsem po dechu. Nikde nebyla okna ani jiné východy. Dveře se za mnou zavřely. Ani jsem se nehnula. Neodvažovala jsem se ani v nejmenším otočit k oltáři, který se nacházel uprostřed, zády. Nevěděla jsem, co mě čeká, ale mrazilo mě. Na oltáři ležel nůž, kniha a pohár.

Odhodlala jsem se popojít pár kroky dopředu. Na každém artefaktu se nacházelo velké ozdobné C. Všude bylo hrobové ticho, které narušoval jen můj zrychlený dech a praskání pochodní. Na zdech visely obrazy, jenž skoro jako kdyby někdo maloval ve stínech. Kamenné stěny působily skoro živě, snad se snažily dostat se jedna k druhé blíž. Když jsem se opravdu zastavila a jen mlčky poslouchala, někde v dálce jsem zaslechla tiché zurčení malého proudu vody a vítr tančící po stěnách zvenku. Přestože pochodní okolo hořelo mnoho, celý obraz se zdál až děsivě studený. Přistoupila jsem ke knize, kterou jsem opatrně pohládila po jejím hřbetu. Smetla jsem tím prach a pod prsty se mi rozzářilo zlaté C. Ucukla jsem. Skoro jako by kniha měla vzplanout. V ten moment se totéž stalo i s iniciály na noži a posléze i na poháru.

Kroky. Zaslechla jsem kroky. Prudce jsem se nadechla. Dveře za mnou se se zaskřípěním otevřely. Otočila jsem se. Ve vchodu stály čtyři zjevně mužské postavy.

„Díky, že jste nás poctila svou přítomností, Celestine,“ ozvalo se z řady. Mžourala jsem do šera, a snažila se každého v kabátě odhalit. Neměli kapuce ani hábity, jak jsem o tom četla v knihách, byli upravení, každý měl vysoké boty a dlouhý kabát a snad se jim vedle pasu zaleskla čepel. Couvla jsem. Věděla jsem, že si nemohu dovolit panikařit, přesto mě pohled na ostří vyděsil.

Muž, kterému jsem potom připsala tvář Juliana, ke mně opatrně přistoupil.

„Drahá dívko, jejíž vlas jako vodopád plyne po tvých zádech a duše je čistá jako tůně svobody, dovol nám přijmout tě,“ pronesl hlubokým hlasem, z něhož mi naskočila husí kůže.

„Žijte ten, kdo poznává,“ pronesl zbytek sborově. Čím více se přibližovali, tím spíše jsem couvala k oltáři. Hloupá, hloupá, hloupá! Křičela jsem na sebe v duchu. Tohle už se zdaleka nezdálo jako něco, co bych měla chtít prozkoumat. Srdce mi zběsile bušilo. Tohle není iniciační rituál.

V místnosti se rozzářilo ještě o několik pochodní více a osvítily tak texty, které byly krasopisem vryté do kamene. Postupně jsem rozeznávala téměř každý z nich. Ani jsem je nemusela znát. Už jen podle číslování jsem věděla, oč jde. Každý jeden z nich byl jedním ze sonetů. Jeden se tkvěl přímo naproti dveřím a mě s celou tou událostí mrazilo při jeho čtení.

*Když uvážím, že všechno, co je živé,
Rozkveté krátce, pak hned povadne,
Jevišť Svět že zná jen stíny lživé,
Co shora řídí hvězdy proradné,
Když zřím, jak lidé rostou jako tráva
Pod lhostejnou a věčnou oblohou,*

*Jak jejich pyšné mládí opadává,
Až samy sebe poznat nemohou,
Když vidím tuhle pomíjivost bytí,
Na tebe myslím, na tvou mladou krásu,
Co brzo zanikne – a není zbytí –
V propasti černého ničivého Času.
Já tuhle válku s Časem vyhrát chci:
Můj verš je roub, co mládí navrácí.*

— Sonet 15, William Shakespeare

Kapitola 9.

Prohlédla jsem si postavy přede mnou. Každého jsem rozeznala, Julian už dávno obešel mě i stůl, na kterém byl oltář a v rukou nyní držel čepel i pohár.

„Celestine, dívka z nebes zrozená, již jméno dali antičtí bohové, posvěť s námi tuto knihu a udělejme společně ze smrti život věčný,“ vyřkl opět Julian. Snažila jsem se nemyslet na to, co by mě mohlo čekat. Benjamin poodstoupil od skupinky, dotkl se zdi a najednou místnost zaplavily jemné tóny klavíru, které by při jakékoli jiné situaci zněly líbezně. Teď z nich mrazilo.

„Co se tady děje?“ odhodlala jsem se konečně promluvit.

„Nejsi tu od toho, abys pokládala otázky,“ odfrkl si Benjamin a následoval Juliana u oltáře. Ten listoval v knize před ním.

Zavrtěla jsem hlavou. „Tak to ne. Okamžitě mě pusťte, s tímto odmítám mít cokoli společného!“ rozkřikla jsem se. Místností se ozval smích.

„Ne, Celestine, teď už nemůžeš klást odpor. Na téhle univerzitě jsi z nějakého důvodu a není jím studium, tak svého účelu dostůj,“ řekl mi s ledovým úsměvem Sebastienne. Vyděšeně jsem jej sledovala. To není ten chlapec, který mi ještě několik desítek minut dělal společnost. V jeho očích plápolaly plamínky čehosi, co jsem nedokázala rozklíčovat, snad šílenství.

V dále hodiny začaly odbíjet jedenáct hodin.

Julian si promnul ruce. „Je čas.“ Pokývl na Timothyho, který se stále ještě držel ve stínech. Timothy přikývl nazpět, načež ke mně přistoupil. Pohládl mě po tváři, odhrnul mi pramínek vlasů a najednou mě držel přitisknutou zády k němu, ruce ovinuté kolem hrudi a pasu. Na uchu jsem ucítila jeho dech.

„Bude to rychlé,“ zašeptal a palcem mě pohládl po klíční kosti. Vyděšeně jsem se zajíkla. Před očima se mi začaly odehrávat situace posledních dní, prolínaly je texty sonetů, které dávno křičely, že to není tak, jak se zdá. Byla jsem hloupá. Naivní. Chtěla jsem někam patřit v tomhle bláznivém světě a přitom jsem se jen stala prostředkem pro... vlastně jsem doufala, že se pletu. Nechtěla jsem být prostředkem pro cokoli, ale tušila jsem, že za svou zvědavost zaplatím nejvyšší cenu. Životní.

„Pusť mě, prosím,“ zašeptala jsem zoufale k Timothyho. Ovinul kolem mě ruce ještě pevněji.

„Nikdy,“ odvětil. Snažila jsem se vzdorovat, proklouznout. Nic. Byl jako skála, ani se nehnul. Po chvíli vzpírání se v jeho obětí jsem to vzdala. Paralyzovaně jsem sledovala zbývající skupinku, jak se shromažďuje kolem relikvií ležících na oltáři. Každý vzal jednu do rukou.

„Byť žijeme v realitě, v níž magie nám je vzdálená, popusťme uzdu fantazie a přijmeme špetku jinakosti i v našem světě. Celestine, nebeské děvče, děkujeme ti za tvou oběť, již požadovala kniha tajemství. Mlčenlivě teď s pokorou spolu splň svůj úděl, čistá, a daruj nám svou nejvyšší cenu.“ Benjaminova slova se odrazila od stěn a v mých uších zněla příliš vzdáleně. Julian pomalu přistupoval. V ruce svíral nůž. Obětní.

„Jak kniha káže,

Jak slovo má,

Dívka, již seslalo nebe,

Duši ti dá.

Pozvedni nůž,

A krví zpečet' slib,

Život vdechni do poháru,

A s jejím srdcem,

Navždy žij.“

Benjamin recitoval, když se ke mně pomalu přibližoval. Srdce mi zběsile tlouklo. *Navždy žij.* Kousky skládačky začaly dávat smysl. Chtěli mě obětovat. Pro svou nesmrtelnost. Začala jsem se zmítat. Neumřu. Dnes ne.

Julian přistoupil až ke mně a přiložil mi čepel na srdce.

„Tiše, nebo to bude bolet víc,“ zahřměl, když jsem začala vrtět hlavou. Oheň na loučích jako kdyby se zvětšil. Zurčení vody zesílilo, někde se vzal vítr.

„Ne, nedělej to,“ šeptala jsem zoufale. Timothy mě stále pevně objímal.

„Tvá oběť nikdy nebude zapomenuta, Celestine,“ pronesl Julian, načež zatlačil na čepel. Tělem mi projela ostrá bolest. Najednou jsem letěla přes celou místnost. Narazila jsem do zdi.

„Co to pro boha děláš?“ rozkřikl se Sebastien a vrhl se k Timothy, který teď držel obětní nůž Julianovi u krku.

„Pochopil jsem, že nerozumíte psanému textu. To vůbec není o nesmrtelnosti. Je to o lásce, vy hlupáci. Ta vás nechá žít věčně. Copak jste nikdy nečetli Shakespeara pořádně?“ vyštěkl na ně Timothy. „Celý tenhle spolek je prachsprostá lež, všichni se tváříte, že jste něco víc, ale byli byste schopni zabít, navíc naprosto zbytečně. Jděte a čtěte, než budete konat.“ Poslední slova téměř zavrčel. Pustil Juliana, postrčil ho k ostatním a vydal se ke mně. Podal mi ruku a pomohl mi vstát.

„Jsi v pořádku?“ zeptal se. Přitiskla jsem si ruku na hrud', kde mi ještě před chvílí spočíval nůž. Nic jsem necítila. Přikývla jsem.

A pak jsem Timothy vrazila facku. Už druhou. „To jste to musel nechat dojít tak daleko? Měla jsem nůž v hrudi!“

Timothy se zasmál a odhrnul mi upocený pramen vlasů za ucho. „Příliš to dramatizuješ, Celestine,“ zašeptal. Ještě naposledy se na všechny otočil, načež mi místo rámě nabídl svou dlaň. Propletla jsem si s ním prsty a nechala se vyvést z té kopky, která mohla být i mým hrobem.

Ediční poznámka

V praktické části této bakalářské práce byly užity Sonety Williama Shakespeara v překladu Martina Hilského. Sonety, které byly užity, jsou sonety číslo 129, 12, 40, 15.